

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος

Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἀθῆναις, φρ. 10, ἢ ταῖς ἡμέραις φρ. 12, ἢ τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

6 Δεκεμβρίου 1881

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια τῆς σελ. 759.

Γ'

Μετά τινας ἡμέρας ἡ κυρία Βωμπέρ ἐπροφασίσθη ὅτι ἐπεθύμει νὰ κάμῃ περίπατον εἰς τὰ περίχωρα, καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ τῆς διηυθύνθη πρὸς τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Κλαίν. Πρώτην ἤδη φορὰν ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῆς ἀπεφάσισε νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ὄχθης ταύτης· καὶ διελθοῦσα πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας τοῦ κήπου, ἔστη ἐπὶ τινι λεπτῷ ἔπειτα, ὡς εἰ ὑποχωροῦσα εἰς τὸν ῥοῦν τῶν ἀναμνήσεων, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθε.

— Τί κάμνεις, μῆτέρ μου; ἀνεφώνησεν ὁ Ῥαούλ, ὅστις μάτην προσεπάθησε νὰ τὴν κρατήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου· δὲν φοβεῖσαι μήπως προσβάλλῃς τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του θέτουσα τὸν πόδα ἐπὶ τῶν γαιῶν του; Δὲν εἶναι τοῦτο ἔλλειψις σεβάσμου καὶ πρὸς τὴν φιλίαν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν; Τέλος πῶς ἐρχόμεθα ἐδῶ, ἀφοῦ καὶ σὺ καὶ ἐγὼ τρέφομεν ἔχθραν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν νῦν κύριον τῶν μερῶν τούτων;

— Ἐλθέ, ἐλθέ, υἱέ μου· δὲν προσβάλλομεν διόλου τὸν μαρκήσιον, ζητοῦντες ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δασῶν τούτων τὰς ἀναμνήσεις, ὥς ἀφῆκεν. Ὅ,τι σὺ καλεῖς ἀσέβειαν πρὸς τὴν δυστυχίαν, ὁ μαρκήσιος ἤθελε θεωρήσῃ ὡς εὐγενῆ πράξιν ὑπὸ τῆς φιλίας ὑπαγορευομένην. Ἐλθέ, ἐπανελάβε στήριζομένη ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ῥαούλ, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν δυσαρέστους συναντήσεις· διότι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην βλέπω καθ' ἑκάστην τὸν Σταμπλὴ πορευόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τῶν κτημάτων του. Ἐκτὸς τούτου, ὀφείλω νὰ σοὶ ὁμολογήσω, υἱέ μου, ὅτι παρήτησα ὀλίγον τὰς προλήψεις μου, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἐὰν λάβῃ τις ὅλα ὑπ' ὄψιν, δὲν μοὶ φαίνεται ἄξιος τῆς ἔχθρας καὶ τῆς περιφρονήσεως, τὴν ὁποίαν ὁ τόπος εὐχαριστεῖται νὰ τῷ δεικνύῃ· λέγω μάλιστα, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς ἐκείνη, ἥτις ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου τῆς εἶναι δυστυχὴς καὶ περιφρονημένη, ἔχει τι τὸ συμπαθές, τὸ κινεῖν ἀκουσίως τὸ ἐνδιαφέρον μου.

— Πῶς! μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας· αὐτὸς ὁ ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, ὁ σφετερισθεὶς ξένην περιουσίαν, αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης, ὅστις ἐπλού-

τησεν ἀπογυμνῶν τὸς κυρίους του, αὐτὸς ὁ ἄθλιος...

— Ἀθλίος· ἀληθῶς εἶπες τὴν λέξιν, Ῥαούλ, ἀπῆντησεν δικόπτουσα αὐτὸν ἡ κυρία Βωμπέρ, τόσον ἄθλιος, ὥστε μετανοῶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, διότι ἤνωσα καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου μετὰ τῶν καταδικαζόντων αὐτόν. Ὁ Θεὸς ἐπιμώρησεν ἀρκετὰ τὸν ἀτυχῆ τοῦτον, ὥστε νὰ ἐπιτρέπεται νῦν εἰς ἡμᾶς νὰ τῷ δείξωμεν ὀλίγην ἐπιείκειαν. Ἀλλὰ, υἱέ μου, ἅς μὴ ὀμιλῶμεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διότι δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Ἰδού, προσέθηκε σύρουσα αὐτὸν εἰς δεινροστοιχίαν ἐκτεινομένην παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἕκαστον βῆμά μου ἐπανευρίσκω ἀναμνήσιν τινὰ τῶν ὥραίων μου χρόνων, καὶ νομίζω ὅτι αἰσθάνομαι πλησίον μου τὴν ψυχὴν τῆς κυρίας Λασεγλιέρ ἐν μέσῳ ὅλων τούτων τῶν ἀρωμάτων.

Καὶ οὕτω ὀμιλοῦντες ἐβάδιζον βραδέως, ὅτε αἶφνης κάμψαντες τὴν δεινροστοιχίαν εὐρέθησαν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον σχεδὸν μετὰ τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις περιπάτει καὶ αὐτὸς μονήρης ἐντὸς τοῦ κήπου του. Ὁ Ῥαούλ ἔκαμε κινήσιν τινὰ ἵν' ἀποσυρθῇ, ἀλλ' ἡ βαρωνὶς τὸν ἐκράτησε καὶ ἐχώρησε πρὸς τὸν γέροντα, ὅστις μὴ γνωρίζων ποῦ νὰ ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν τοιαύτης συναντήσεως ἐν τῇ ταραχῇ του ἔκαμνε ἐπανειλημμένας ὑποκλίσεις.

— Συγχωρήσατε, κύριε, τῷ εἶπεν αὕτη ἐπιχαρίτως, τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἔλαβον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν σας· ἀλλὰ τὰ σκιερὰ αὐτὰ δάσημοι φέρουσι τόσον πολλὰς ἀναμνήσεις, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀντιστῶ περισσότερον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὰ ἐπισκεφθῶ.

— Δεχθῆτε μάλλον τὰς εὐχαριστίας μου παρὰ τὴν συγχώρησίν μου, κυρία, ἀπῆντησεν ὁ γέρον Σταμπλῆ, ὅστις ἀμέσως εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν κυρίαν Βωμπέρ· αὕτη εἶναι ἡ μεγαλειτέρα τιμὴ, ἡ μόνη, προσέθηκε μετὰ θλίψεως, ἣν ἔλαβον τὰ μέρη ταῦτα ἀφ' οἷου κατοικῶ εἰς αὐτά.

Ἐπειτα ὡς εἰ ἐνόησεν ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη δὲν ἀπετίνετο εἰς αὐτόν, ἡ εἶπε ἀπὸ λεπτότητα εἶτε ἀπὸ ταπεινώσιν, ἀφοῦ πρῶτον προσεκάλεσε τοὺς ξένους του νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν περίπατόν των, ὁ γέρον ἐδείξεν ὅτι θέλει ν' ἀποσυρθῇ· ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπέρ ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εὐμενῶς.

— Διατί, κύριε, νὰ μᾶς ἀφῆστε τόσον γρήγορα· τοῦτο θὰ μᾶς κάμῃ νὰ υποθέσωμεν ὅτι ἡ

ἐπίσκεψίς μας εἶναι ὀχληρὰ καὶ ὅτι διαταράττο-
μεν τὴν ἡσυχίαν σας· ἐὰν δὲν ἔχη οὕτω, μείνατε,
δὲν μᾶς ἐνοχλεῖτε διόλου.

Πτοηθεὶς ἐκ τῶν τόσων φιλοφρονήσεων, ὁ Σταμ-
πλῆ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστη-
σίν του, καὶ οὐδὲν ἄλλο κατώρθωνεν εἰ μὴ νὰ
δείξῃ πόσον ἦτο ἐκπεπληγμένος· διότι ἦτο ἡ
πρώτη φορά ὅχι μόνον καθ' ἣν ἔβλεπε παρ' ἐκυτῷ
ζένους τοιαύτης περιωπῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν ἡ-
κουεν ὀλίγας τινὰς λέξεις εὐμενεῖς καὶ περιποι-
ητικὰς ἀποτεινομένας εἰς αὐτόν. Καὶ ἦτο ἡ κυρία
Βωμπέρ, ἡ βαρωνὶς Βωμπέρ, ἡ ἐπισημοτέρα κυρία
τοῦ τόπου, ἡ φίλη τῶν Λασεγλιέρ, ἣτις κατεδέ-
χετο νὰ φέρηται πρὸς αὐτὸν οὕτω, πρὸς αὐτόν, τὸν
Σταμπλῆ, τὸν γεροκλέπτην, ὡς κάλλιστα ἐγνώ-
ριζεν ὅτι τὸν ἀπεκάλουν εἰς τὸν τόπον! Τί δὲ
ἔγεινεν ὅτε ἡσθάνθη εἰς τὸν βραχίονά του τὸν
βραχίονα τῆς κυρίας Βωμπέρ, καὶ ὅτε αὕτη τῷ
εἶπε μειδιώσα καὶ μὲ τόνον οἰκειότητος σχεδόν·

— Ἐμπρός, κύριε Σταμπλῆ, συντροφεύσατέ
με καὶ ὁδηγήσατέ με!

Αἱ ἀτυχεῖς ὑπάρξεις, αἱ ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώ-
μης καταδικασθεῖσαι, αὐταὶ μόναι γνωρίζουσιν
ὅλην τὴν ἀξίαν, ἣν ἔχει ἐνδειξίς ἀπροσδόκητος
συμπαισίας καὶ ἀγαθότητος· ὅσον μικρὰ δὲ καὶ
ἀν ἦναι ἡ ἐνδειξίς αὕτη τὴν ἀποδέχονται μετὰ
χαρᾶς καὶ στήριζονται ἐπ' αὐτῆς εὐγνωμόνως, ὡς
ἐστηρίχθη ὁ πνιγόμενος μύρμηξ ἐπὶ τοῦ κλαδί-
σκου, ὃν ἔρριψεν αὐτῷ ἡ περιστερά. Αἰσθανόμενος
εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς κυρίας
Βωμπέρ ὁ Σταμπλῆ κατελήθη ὑπὸ χαρᾶς ὁμοίας
σχεδὸν πρὸς τὸ ἄφικτον ἐκεῖνο αἰσθημα, ὅπερ ἡ-
σθάνθη ὁ λεπρὸς τῆς Ἀόστης, ὅτε χεὶρ φιλικὴ ἔ-
θλιψε τὴν ἰδικήν του· ἡ χαρὰ του δὲ ἐκείνη ἤθε-
λεν εἶσθαι ἐντελής, ἐὰν ὁ γέρονς δὲν ἦτο τόσον
συγκεχυμένος, καὶ διότι δὲν ἤξευρε νὰ φερθῇ καὶ
διότι δὲν ἦτο καλῶς ἐνδεδυμένος· ἀληθῶς δὲ ἐ-
νώπιον τῆς κυρίας Βωμπέρ ἐπροξένει παράδοξον
ἀντίθεσιν· διότι αὕτη, καίτοι πτωχὴ, κατέβαλλε
τὸν πλούσιον γείτονά της διὰ τε τῆς κομψότητος
τῆς ἐνδυμασίας καὶ διὰ τῆς ἀβρότητας τῶν τρό-
πων της.

— Ἐὰν ἡδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι μοὶ ἐπε-
φυλάττετο τοιαύτη τιμὴ, ἤθελον ἐπιμεληθῇ ὁ-
λίγον τὴν ἐνδυμασίαν μου σήμερον, εἶπε θεωρῶν
θλιβερώς τὰ βάρεα ὑποδήματά του, ὧν αἱ ἐπί-
χρυσοὶ πόρπαι ἐδείκνυν ὅτι ἦσαν ἐκ χαλκοῦ, τὰς
ἐκ κυανοῦ μαλλίου περικνημίδας του, τὸν βαμ-
βάκινον ὑπενδύτην του, τὰς περισκελίδας του,
τὰς ἐκ τετρίμηνου βαμβάκινου βελούδου.

— Καὶ διατί; ἀνεφώνησεν ἡ βαρωνὶς, εἰσθε
πολὺ καλὰ οὕτω· ἐκτὸς τούτου εὐρίσκεσθε εἰς
τὴν οἰκίαν σας.

Αἱ λέξεις αὗται εὐρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν
σας εἰσέδυσαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Σταμπλῆ, καὶ
ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην φιλοφρόνησιν ἐνέπλησαν αὐ-
τὸν ἡδύας εὐχαριστήσεως. Εὐρίσκεσθε εἰς τὴν

οἰκίαν σας· αἱ λέξεις ἐκείναι, αἱ τόσον ἀπλαῖ,
ἀς πρὸ καιροῦ μόλις καθ' ἑκυτὸν ἐτόλμα νὰ εἴ-
πῃ, τόσον ἡ συναίσθησις, ἣν εἶχε τῆς περιφρονή-
σεως τοῦ κοινοῦ, εἶχον διαταράξει καὶ αὐτὴν τὴν
εἰς ἑκυτὸν ὑπόληψίν του, αἱ λέξεις ἐκείναι ὑπὸ
τῆς κυρίας Βωμπέρ προφερθεῖσαι, δὲν ἦσαν ἐπί-
σημος ἀναίρεσις τῶν ὅσα οἱ κακόβουλοι ἔλεγον
κατ' αὐτοῦ; Δὲν ἦσαν ἀληθῶς ἀθώως τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκεῖνου; Δὲν ἦσαν ἐπίσημός τις ἀναγνώ-
ρισις τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς περιουσίας του;

Ἐν τούτοις ὁ νέος Βωμπέρ, οὐτινος ἡ ἐκπλη-
ξίς ἦτο τόσον μεγάλη ὅσον καὶ ἡ τοῦ Σταμπλῆ,
ἵστατο παρὰ τὴν μητέρα του, ψυχρὸς, ἄφωνος,
ἀγέρωχος, μὴ γνωρίζων τί νὰ εἰκάσῃ περὶ τῆς
σκηνῆς ἐκείνης τῆς παραδόξου, ἣτις συνέβαινε
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Οὕτω βαδίζοντες καὶ συνομιλοῦντες ἔφθασαν
δι' ἀνεπαίσθητων ἐλιγμῶν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ
μεγάρου· ὁ καύσων ἦτο πνιγρὸς καὶ ὁ οὐρανὸς κε-
καλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, ἡ δὲ κυρία Βωμπέρ περι-
πάτει ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ὑπὸ τὰ δένδρα ἐκείνα,
ἅτινα οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου ἤρχετο νὰ δροσίῃ. Τέ-
λος ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς εἰσόδου καὶ ἔ-
φερε τὸ δινόμεκτρόν της ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ
προσώπου της, ἐνῷ ὁ Σταμπλῆ ἵστατο ἐνώπιόν
της ὀρθίως, ἀκίνητος καὶ στρέφων μετὰ τῶν δα-
κτύλων του τὸν πλατὺν κασόρειον πῆλόν του, ὃν
καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου ἐξηκολού-
θει νὰ κρατῇ ἀνὰ χεῖρας.

— Ἡ κυρία Βωμπέρ ἤθελέ μοι κάμει τὴν με-
γαλειτέραν τιμὴν, ἐὰν κατεδέχετο νὰ εἰσέλθῃ πρὸς
στιγμὴν εἰς τὴν οἰκίαν μου ἵν' ἀναπαυθῇ· θὰ ἦ-
μαι τόσῳ μάλλον εὐγνώμων διὰ τὴν μεγάλαν
ταύτην χάριν, καθ' ὅσον ἀναγνωρίζω ἐμαυτὸν ἀ-
νάξιον αὐτῆς.

— Μητέρα μου, εἶπεν ἀμέσως ὁ Ῥαούλ, ὅστις
ἔσπευδε νὰ τελειώσῃ τὴν κωμωδίαν ἐκείνην, ἥς
δὲν διέβλεπεν οὔτε τὴν ἔννοιαν οὔτε τὸν σκοπὸν·
μητέρα μου, ἐπίκειται μεγάλη καταιγὶς καὶ μό-
λις μᾶς μένει καιρὸς νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν
πρὶν ἀρχίσῃ.

— Καλὰ, υἱέ μου, ἀς περιμείνωμεν ἕως οὗ πα-
ρέλθῃ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Βωμπέρ ἐγειρομένη· ἀ-
φοῦ ὁ ἀξικγάπητος γείτων μας μᾶς προσφέρει το-
σοῦτον φιλόφρονος φιλοξενίας, ἀς ἐμβῶμεν νὰ πε-
ριμείνωμεν ὑπὸ τὴν στέγην του μέχρις οὗ ἐπα-
νέλθῃ ἡ αἰθρία.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὸ πρόσωπον τοῦ Σταμ-
πλῆ ἔλαμψεν ὑπὸ χαρᾶς, καὶ μειδίᾳ ἐκείνης
διέστειλε τὰ χεῖλη του. Ποῖος θρίαμβος ἀληθῶς!
Νὰ δεχθῇ τὴν κυρίαν Βωμπέρ καὶ νὰ δείξῃ εἰς
τοὺς ὑπηρέτας του, οἵτινες δὲν ἤθελον λείπει νὰ
γνωστοποιήσῃ τοῦτο εἰς τὰς περὶχωρὰς, ὅτι δὲν
ἦτο τόσον περιφρονημένος, ὅσον οἱ κακοὶ νύκα-
ριστοῦντο νὰ λέγῃσι καὶ ὅσον οἱ ἀνόητοι νὰ πι-
στεύωσιν! Ὁ Λεῖσεστερ ὑποδεχόμενος τὴν βασι-
λισσαν Ἐλισάβετ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Κενιλδῶρ

δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος καὶ πλέον ὑπερήφανος
ἢ ὁ Σταμπλῆ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν
εἶδε τὴν βαρωνίδα ἀναβαίνουσαν τὰς βαθμίδας
τῆς εἰσόδου καὶ διερχομένην τὸ κατώφλιον τῆς
θύρας του. Ἀλλ' ὁ Ῥαούλ ἠκολούθησε τὴν μητέρα
του μὲ ἥθος δυσαρσεκείας, πράγμα ὅπερ αὕτη
προσεποίηθη ὅτι δὲν ἐνόησεν· οὐδὲ αὐτὸς δὲ ὁ
Σταμπλῆ, ἀπεροφρημένος ὡς ἦτο ὑπὸ τῆς χαρᾶς
του, παρετήρησε τοῦτο. Ἀλλ' ὅτε ὁ γέρονς εἰσαγα-
γὼν τοὺς ζένους του εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀπεσύρθη
ἵνα παραστῇ ὁ υἱὸς εἰς τὰς φροντίδας τῆς φιλο-
ξενίας, ὁ Ῥαούλ μείνας μόνος μετὰ τῆς μητρός
του, ἔμελλε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς ἐξήγησιν τοῦ
αἰνίγματος ἐκεῖνου, ὅπερ μάτην προσεπάθει νὰ
λύσῃ μόνος· ἀλλ' ἄλλο τι αἰσθημα τὸν ἀνεχαίτι-
σεν, ἡ περιέργεια, ἣτις κλείσασα αὐτῷ τὸ στόμα,
τὸν ἔκαμε νὰ ἀνοίξῃ βλέμματα ἐταστικά καὶ νὰ
περιεργασθῇ τὰ πέριξ αὐτοῦ.

Ἄν καὶ οὐδὲν εἶχε μεταβληθῇ ὡς πρὸς τὴν
δικαίωσιν τῶν αἰθουσῶν, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ
μεγάρου Λασεγλιέρ δὲν εἶχε πλέον μεγαλοπρέ-
πειαν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἐξωτερικόν του· διότι τὸ
πᾶν ἀπεκάλυπτε τὴν ἀκηδίδαν καὶ τὰς ἔξεις τοῦ
νέου ιδιοκτῆτου, ἔξεις οὐδαμῶς ἀριστοκρατικές,
ἀλλὰ τὸ πολὺ ἀνθρώπου μέσης τάξεως· καὶ ἐπὶ
τούτοις εἴκοσιν ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφ' ὅτου οἱ
χρωματισμοὶ δὲν ἀνεσώθησαν· ὅθεν τὰ ἄχρσα
πλέον σινικὰ μεταξωτὰ τὰ καλύπτοντα τοὺς
τοίχους, τὰ ἀμαυρωθέντα ἐπιχρυσώματα, ὅλη ἐ-
κείνη ἡ γεγηρακυῖα μεγαλοπρέπεια, ὅλα τὰ ἔχνη
τῆς λαμπρότητος, ἀφ' ἧς εἶχεν ἐκλείψει ἡ ζωὴ,
ἔδιδον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου ὅψιν ἡκι-
στα φαιδρῶν· ἦτο μεγαλοπρεπὲς μέν, ἀλλ' ἐν-
ταῦτ' ὀλιβερόν ὡς αἱ ἀπέραντοι ἐκείναι αἴθουσαι
τοῦ μεγάρου τῶν Βερσαλλίων, ἀς διερχόμενός τις
θαυμάζει, ἀλλ' ἐνθα αἰσθάνεται, ὅτι ἤθελεν ἀ-
ποθάνει ἐκ στενοχωρίας, ἐὰν ἠναγκάζετο νὰ κα-
τοικῇ ἐν αὐταῖς. Ἀλλ' ἡ αἴθουσα, εἰς ἣν ἡ κυρία
Βωμπέρ καὶ ὁ υἱὸς της εἰσῆλθον, ἔνεκα εὐνοίας
ὅπως ἐξαιρετικῆς εἶχε διατηρήσῃ τὴν ζωρότητα
καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν πάλαι χρόνων, ὥστε ἡ
κυρία Λασεγλιέρ τὴν ἐξωογόνει εἰσέτι διὰ τῆς ὡ-
ραιότητος καὶ τῶν χαρίτων της· τοῦτο δὲ διότι
ὁ Βερνάρδος ὅτε ἔζη τὴν εἶχε καλλωπίσει δι' ὅ-
λων τῶν θησαυρῶν, οὗς ὁ μαρκήσιος δὲν ἡδυνήθη
νὰ λάβῃ μετ' ἑκυτοῦ ἐν τῇ ἐξορίᾳ· ὁ δὲ Σταμπλῆ
νὰ ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ μετ' αὐ-
τὸν ἔτι τὸν θάνατόν του, ἠθέλησε χάριν σεβα-
σμοῦ πρὸς τὴν μνήμην του, νὰ διατηρῇται ἡ αἰ-
θουσα ἐκείνη μετὰ τῆς αὐτῆς φροντίδος, μεθ' ἧς
διατηρεῖτο καὶ πρότερον, ὡς εἰ ὁ Βερνάρδος του
ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εἰς
αὐτήν. Τούτων ἔνεκα τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἀπέπνεε τὸ
μεγαλεῖον τῶν προτέρων κυρίων της· τὰ ἐπιπλα
καὶ τὰ παραπετάσματα ἦσαν ἐκ δαμασκηνῶν με-
ταξωτοῦ τῆς Γενούης, οἱ τοίχοι κεκαλυμμένοι ἐξ
ὀφάσματος πολυτίμου, ἐπὶ δὲ τῶν διαφόρων ἐ-

πίπλων ὑπῆρχον πλεῖστα καλλιτεχνικὰ ἀντικεί-
μενα, κρυστάλλινα ἀγγεῖα ἀπαστράπτοντα, σι-
νικὰ σκεύη, βιρύτιμα ἄλλα κομψὰ ἀγγεῖα τῶν
Σεδῶν καὶ τῆς Σαζωνίας· τέλος ὀροφὴ χρυσοποί-
κιλτος, καὶ ἄνωθεν τῶν θυρῶν ποιευσικαὶ σκηναὶ
ζωγραφηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Watteau.

Ὁ Ῥαούλ, ἀφοῦ περιεργάσθη τὰ πάντα μετ' ἐπι-
φθόνου προσοχῆς, ἀφοῦ ἠγγίσεν ὅλα ὅσα μέχρι
τουδὲ μόνον εἰς τὰ ἀπατηλὰ ὄνειρά του εἶχεν ἰ-
δεῖ, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἤρχισε νὰ
θεωρῇ μὲ ὄμμα σκυθρωπὸν τὸν ἐρεπωμένον πύργον
τοῦ Βωμπέρ, ὅστις οὐδέποτε τοῦ ἐφάνη τόσον πε-
νιχρὸς καὶ τόσον θλιβερός, ὅσον κατὰ τὴν στιγ-
μὴν ἐκείνην. Ἡ βαρωνὶς θεώρει κατὰ τὸ διά-
στημα τοῦτο τὸν υἱὸν της μεθ' ὑπερηφανείας· ἐ-
φαίνετο δὲ ἡσυχος καὶ μειδιώσα ὡς εἰ κατεῖχεν
εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὴν μαγικὴν ράβδον, τὴν
μέλλουσιν ν' ἀνεγείρῃ καὶ πάλιν τοὺς πύργους
τοῦ μεγάρου της καὶ νὰ ἀποδώσῃ τῷ Ῥαούλ τὴν
περιουσίαν τῶν προγόνων αὐτοῦ.

Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ, ἀκο-
λουθούμενος ὑπὸ δύο ὑπηρέτων τῆς ἐπαύλεως φε-
ρόντων δίσκους μὲ ἀναψυκτικὰ ποτὰ, μὲ ἀφρό-
γαλα, μὲ χαμοκέρασα καὶ μὲ οἶνους ἰσπανικούς.
Ὁ λοιπὸς ὄμιλος τῶν ὑπηρέτων, ἀποτελούμενος
ἐκ τῆς μαγειρίσσης, ἐκ τοῦ κηπουροῦ καὶ ἐκ τῆς
γυναικὸς, τῆς ἐπιμελουμένης τοῦ ὀρνιθοτροφείου,
συνωθεῖτο εἰς τὸν προθάλαμον ζιτῶν νὰ ἴδῃ διὰ
τῆς ἡμιανεωγμένης θύρας τὴν βαρωνίδα καὶ τὸν
υἱὸν της· διότι πρῶτην φοράν, ἀφ' ὅτου ὁ Σταμ-
πλῆ εἶχεν ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ μέγαρον, ἔβλεπον
τοιαύτην ἐορτήν.

— Πόσον εὐγενὴς καὶ λεπτὸς εἰσθε εἰς τὰς
φιλοφρονήσεις σας, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ μὲ τὸ
προσηνέστατον μειδίᾳ της· μᾶς κάμνετε, κύ-
ριε, ὑποδοχὴν βασιλικήν.

Ὁ Σταμπλῆ προσέκλινεν, ἐθορυβήθη, ἐψιθύρι-
σεν, ἐπειτα ἰδὼν τοὺς δύο ὑπηρέτας τῆς ἐπαύ-
λεως, οἵτινες καταθέσαντες τοὺς δίσκους ἐπὶ τοῦ
μαρμάρου τραπέζης τινός, ἐκάθηντο μὲ ὅλην αὐ-
τῶν τὴν ἀφέλειαν εἰς τὰς ἀναπαυτικὰς ἐδράς,
ἔλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῶν ὤμων καὶ τοὺς ὥθησεν ἐξω
τῆς αἰθούσης.

— Ἡξεύρετε, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἡ-
τις δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτά της
κατὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην σκηνήν, ἠξεύρετε ὅτι ἀ-
ξίζετε νὰ ὀνομασθῇτε γενικὸς φύλαξ τῶν μεγάρων
τῆς Γαλλίας. Τὸ μέγαρον τοῦτο οὐδὲν ἀπώ-
λεσεν ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ μεγαλοπρεπείας, νο-
μίζω μάλιστα, ὅτι προσεθέσατε νέαν λάμψιν εἰς
αὐτό. Ἀφ' ἑτέρου δὲ βεβαιώσιν, ὅτι ἡ ἀξία τῶν
ιδιοκτησιῶν τοῦ Λασεγλιέρ ἐδιπλασιάσθη ὑπὸ τὴν
διεύθυνσίν σας, ὅτι εἰσθε ὁ πλουσιώτατος κτη-
ματίας τοῦ τόπου.

— Ἀλλοῖμόνον, κυρία βαρωνὶς· ὁ Θεὸς καὶ οἱ
ἄνθρωποι μετέκαμον νὰ πληρώσω πολὺ ἀκριβῶς τὴν
ιδιοκτησίαν ταύτην, δι' ἣν μὲ φθονοῦσιν ὁ Θεὸς

μου ἐπὶ τὸ τέκνον μου, οἱ δὲ ἄνθρωποι μὲ ἐξύβρισαν· ὁ γέρον Ἰὼβ δὲ ἦτο τόσον δυστυχὴς ἐπὶ τῆς κόπου του, ὅσον εἶμαι ἐγὼ ἐν μέσῳ τοῦ πλοῦτου μου. Ἐχετε υἷόν, κυρία· ἀναλογισθῆτε τὴν χαράν, ἣν ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ σᾶς προξενεῖ, καὶ ἐννοήσατε τὴν θλίψίν μου.

— Τὴν ἐννοῶ, κύριε· ὁ υἱός σας, ὡς λέγουσιν, ὑπῆρξεν ἥρως.

— Ἀ! κυρία, αὐτὸς ἦτο ἡ ζωὴ μου! ἀνεφώνησεν ὁ γέρον πνίγων τὰ δάκρυα καὶ τοὺς λυγμούς του.

— Αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξερευνήτοι, εἶπε μελαγχολικῶς ἡ κυρία Βωμπέρ· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων, νομίζω, κύριε, ὅτι δὲν κάμνετε καλὰ νὰ τὰς λαμβάνητε ὑπ' ὄψιν. Λέγετε ὅτι σᾶς ἐξύβρισαν· ἐγὼ τὸ ἠγνόουν καὶ νῦν τὸ πρῶτον μανθάνω τοῦτο παρ' ὑμῶν. Ἀλλὰ τί σᾶς μέλει δι' ὅσα λέγουσιν οἱ ἀνόητοι; ἔχετε τὴν ὑπόληψιν τῶν τιμῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Σταμπλὴ ἔσεισε θλιβερώς τὴν κεφαλὴν δεικνύων ὅτι δὲν τὸ ἐπίστυεν.

— Ἀδικεῖτε τὸν ἐαυτὸν σας, κύριε, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Βωμπέρ ζῶντος· καὶ νομίζετε ὅτι θὰ εὐρισκόμην ἐδῶ, ἐὰν δὲν σᾶς ὑπεληπτόμην; Νομίζω δὲ ὅτι ἐνδιαφέρομαι ἀρκούντως εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὥστε νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι εἶμαι μεροληπτικὴ χάριν ὑμῶν· διότι φίλη οὖσα τῶν Λασεγλιέρ, συνεμείσθην τὴν ἐξορίαν των ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὅλην· καὶ εἶδον καὶ ἐγὼ ὡς ἐκείνοι τὰ ὑπάρχοντά μου κατεσχλημένα καὶ πωλούμενα ὑπὸ τῆς δημοκρατίας. Ἡ δημοκρατία μᾶς ἀπεγύμνωσε, σφετερισθεῖσα καὶ διαθέσασα ὅ,τι δὲν τῇ ἀνῆκεν· ἀλλ' ἔστω τοῦτο πρὸς αἰώνιον αἰσχρὸς της! Σεῖς ὁμῶς ὑπῆρξατε ἀγοραστῆς καλῇ τῇ πίστει· διότι ἐμετρήσατε χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσατε τὴν ἰδιοκτησίαν σας. Τίς λοιπὸν δύναται νὰ εἴπῃ τι καθ' ὑμῶν καὶ ἐπὶ τίνι νὰ σᾶς κατηγορήσῃ; Ἡ ἐναντιότης μᾶς ἐξηρέθισεν, δὲν ἐπνίξεν ὁμῶς τὸ αἶσθημα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ καρδίᾳ μας· ἡ ἔχθρα μας λοιπὸν δὲν εἶναι καθ' ὑμῶν. Ποσάκις ἤκουσα τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν μαρκησίαν χαίροντας διότι τὰ κτήματά των ἔπесαν τοῦλάχιστον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τιμιωτέρου τῶν ἐνοικιαστῶν των!

— Εἶναι ἀληθές, κυρία; ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλὴ μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκπληξέως· ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία μαρκησία ὠμίλησαν περὶ ἐμοῦ ἄνευ ὀργῆς; Καὶ ἐγὼ ἐπίστευον, ὅτι μόνον περιφρόνησιν καὶ φρίκην ἠσθάνοντο πρὸς ἐμέ.

— Καὶ διατί, κύριε; ὑπέλαβεν ἡ βαρωνὶς μειδιῶσα· ἐνθυμούμαι, ὅτι ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου της ἡ μακαρίτις μαρκησία μοὶ ἔλεγε...

— Πῶς! ἡ κυρία μαρκησία ἀπέθανεν! ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλὴ μετὰ θλίψεως.

— Φέρουσα εἰς τὸν κόσμον κόρον, ὠραίαν σήμερον ὡς ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ της. Σᾶς ἔλεγον, λοιπὸν, κύριε, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου της, ἡ μαρκησία μοὶ

ὠμίλει περὶ ὑμῶν καὶ περὶ τῆς κυρίας Σταμπλὴ, τὴν ὁποίαν ἐξετίμα καὶ ἠγάπα· ἐξεφράζετο δὲ μετὰ τῆς συμπαιθεῖας ἐκείνης ἀγαθότητος, τὴν ὁποίαν δὲν ἐλησιμονήσατε βεβαίως· ὁ μαρκήσιος ἦλθε νὰ ἀναμειχθῇ εἰς τὴν συνομιλίαν μας καὶ ἀνέφερε παραδείγματα τινὰ τιμῶντα τὴν οἰκογένειάν σας. «Εἶναι εὐγενεῖς καρδίαι, προσέθηκεν ἡ κυρία Λασεγλιέρ, καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ μας εἶναι παρηγορία σχεδὸν νὰ σκεπτόμεθα, ὅτι τὰ ὑπάρχοντά μας ἔπесαν εἰς χεῖρας τόσον καθαρὰς καὶ τόσον τιμίας».

— Μῆτέρ μου, εἶπεν ὁ Ῥαούλ, ὅστις, μείνας ὁρθῶς εἰς τὴν γωνίαν τοῦ παραθύρου, ἔπασχε προφανῶς ἀκούων τὴν μῆτέρα του ὁμιλοῦσαν οὕτως· ὁ ἄνεμος διέλυσε τὴν καταιγίδα καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι τώρα καθαρός. Δυνάμεθα ἀφόβως νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Ἡ βαρωνὶς ἠγέρθη καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Σταμπλὴ,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπε, διὰ τὴν πρόθυμον φιλοξενίαν σας, καὶ χαίρω διότι ἡ τύχη μοὶ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ σᾶς γνωρίσω· εὐχομαι δὲ αἱ σχέσεις μας νὰ μὴ περιορισθῶσιν εἰς τὴν πρώτην ταύτην συνέντευξιν. Τοῦτο ἐξαργυρεῖται ἀπὸ ὑμᾶς· μὴ λησιμονεῖτε λοιπὸν ὅτι ἔχετε εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην γείτονας, οἵτινες πάντοτε θὰ σᾶς δέχωνται εὐχαρίστως.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, τὰς προφερθεῖσας μετὰ χάριτος, ἥς τὴν ἐκφρασιν ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν, ἡ κυρία Βωμπέρ ἀπεσύρθη, σπνιζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σταμπλὴ, ὅστις δὲν ἀφῆκε τὸς ξένους του εἰμὴ εἰς τὴν κιγκλιδωτὴν θύραν τοῦ κήπου, ὑποκλιθεὶς μέχρις ἐδάφους.

— Ἐπὶ τέλους, μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, θὰ μοὶ δώσῃς ἐξήγησιν τῶν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα; Χθὲς ἀκόμη περιεφρόνεις καὶ ἐμίσεις τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ὠμίλεις πάντοτε περὶ αὐτοῦ μὲ τρόπον περιφρονητικόν. Ποία λοιπὸν παράδοξος ἀναστάσις συνέβη εἰς τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματά σου;

— Θεέ μου! τίποτε ἀπλούστερον· ἐνόμιζον μάλιστα ὅτι σοὶ τὸ εἶπα ἤδη, ὑπέλαβεν ἡ βαρωνὶς χωρὶς νὰ ταραχθῇ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἐκείνον πολίτην, ὅστις κατεδίκασε τὸν Ἀριστείδην εἰς ἐξορακισμόν, διότι εἶχε βαρυνθῇ νὰ ἀκούῃ αὐτὸν ἐπονομαζόμενον δίκαιον, ἐγὼ, ἐπειδὴ ἤκουσα τόσα κατὰ τοῦ κυρίου Σταμπλὴ, κατήντησα νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος κατηγορίας· ἀλλ' ἐὰν εἶχον δικαίως ἀφορμὰς νὰ ἤμην προκατελημμένη, ἐὰν ἡ παλαιὰ φίλις μου πρὸς τοὺς Λασεγλιέρ, ἐὰν ἡ ἐντελής ἄγνοια τῶν γεγονότων, εἰς ἣν εὐρίσκομαι ἐπὶ εἰκοσι σχεδὸν ἔτη, μὲ παρέσυραν ὥστε νὰ κακολογήσω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, μετενόησα διὰ τοῦτο πρὸ πολλοῦ καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μάλιστα αἰσθάνομαι τύψιν συνειδότος.

— Ἦσο ἐλευθέρᾳ, μῆτέρ μου, νὰ μεταβάλλῃς γνώμην καὶ νὰ ἀνακαλέσῃς ὅσα ἄλλοτε εἶπες· ἀλλὰ δὲν εἶχες ἐντολὴν παρὰ τῶν Λασεγλιέρ νὰ συγχωρήσῃς ἐν ὀνόματι αὐτῶν τὸν σφετερισθέντα τὰ κτήματά των. Νομίζεις ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελε σοὶ ἐπιτρέψει νὰ τὸν κάμῃς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνένοχον τῆς ἐπεισεύσεώς σου;

— Αἱ! υἱέ μου, ἀνέκραξεν ἡ βαρωνὶς μὲ χειρονομίαν ἀνυπομονησίας· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ φέρω τὸ τελευταῖον κτύπημα ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκείνης τῆς τοσοῦτον σκληρῶς πληγωθείσης; Ἐπρεπε νὰ εἰσέλθω ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην του μόνον διὰ νὰ γείνω ἡ ἡχὴ τῶν ἁρῶν ἐν τῇ ἐξορίᾳ; Εἶμαι ἀξιοκατάκριτος, εἶμαι ἔνοχος, διότι ἠθέλησα νὰ ῥίψω ὀλίγον βάλαμον εἰς τὰς πληγὰς τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου; Ἀ! νεότης, εἶσαι ἀσπλαγχνος! Δὲν γνωρίζω ἐὰν ὁ μαρκήσιος ἤθελέ μοι τὸ ἐπιτρέψει, ἀλλ' εἶμαι βεβαιοῖα, ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς μαρκησίας μοὶ προσμειδεῖ ἄνωθεν καὶ μὲ ἐπιδοκιμάζει.

Ὁ Σταμπλὴ δὲν ἤργησε νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν. Ἡμέραν τινὰ παρουσιάσθη μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ μέγαρον Βωμπέρ, φέρων τὴν μᾶλλον ἐπιτετηδευμένην ἐνδυμασίαν ἐξ ὅσων εὖρε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων του, ἐνδυμάτων νεοπλούτου. Ὁ Ῥαούλ ἦτο ἄπῳν, ὅθεν ἡ κυρία Βωμπέρ, μὴ στενοχωρουμένη ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ υἱοῦ της, ὑπεδέχθη τὸν γείτονά της μετ' ὅλης τῆς φιλοφροσύνης καὶ τῆς ἀδρότητος· ἔφραγεν ἀνεπαισθήτως τὴν ὁμιλίαν εἰς τὸν υἱὸν του, καὶ ἔδειξεν, ὅτι ἐνδιαφέρεται εἰς ὅσα οὗτος τῇ διηγείτο· ὅθεν ἐννοεῖ τις ὁποῖαν εὐχαρίστησιν ἠσθάνθη ὁ ἀτυχὴς γέρον ἀπαντῶν καρδίαν συμπαιθῇ, εἰς ἣν ἡ δύνατο ἐλευθέρως νὰ διαχύσῃ τὰς θλίψεις του. Ἐν τούτοις δὲν ἤργησε νὰ παρατηρήσῃ τὴν πενιχρὰν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης, εἰς ἣν εὐρίσκετο, καὶ ἀναλογισθεὶς ὁποῖο ἦσαν πρότερον οἱ Βωμπέρ καὶ οἱ Λασεγλιέρ καὶ πῶς κατήντησαν σήμερον, κατελήφθη ὑπὸ ἀορίστου αἰσθήματος συστολῆς καὶ παραχρῆς, αἰσθήματος, ὅπερ αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ δύνανται εὐκόλως νὰ ἐννοήσωσιν· ἡ δὲ βαρωνὶς, ὡς διὰ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν στενοχωρίαν του, διηγέθη πόσας ἀπογοητεύσεις ἐδοκίμασε κατὰ τὴν ἐπαυτοῦ της καὶ πῶς ἀντὶ τοῦ μεγάρου καὶ τῶν κτημάτων της, δὲν εὗρεν ἐπανερχομένη εἰ μὴ ἓνα περιστρεφόμενον καὶ ἀσήμαντὰ τινὰ τεμάχια γῆς. Ἀλλὰ διηγέθη ταῦτα μετὰ τοσαύτης χάριτος καὶ τοσαύτης φαιδρότητος, ὥστε ὁ Σταμπλὴ, καίτοι ὢν φύσει δύσπιστος, οὐδεμίαν συνέλαβεν ὑπόνοιαν ἀπ' ἐναντίας, ἠσθάνθη μάλιστα ἐαυτὸν ἀπαλλαττόμενον μεγάλου βάρους, ὅτε εἶδε μὲ ὁποῖον τρόπον ἡ κυρία Βωμπέρ ὑποφέρει τὴν πτωχείαν της.

— Θὰ σᾶς κρατήσω εἰς τὸ γεῦμα, τῷ εἶπεν ὁ υἱός μου ὑπῆγε νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν εἰς ἐνὸς τῶν φίλων μου καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἐσπέραν.

Θὰ μείνετε λοιπὸν μετ' ἐμοῦ· εἰς τὴν ἡλικίαν μας ἡ μόνωσις προξενεῖ θλίψιν. Τί τὰ θέλετε, προσέθηκεν εὐθύμως ἐπαναφύρουσα τὴν διακοπείσαν συνομιλίαν, ἕκαστος μὲ τὴν σειράν του, ὡς λέγει ἡ παροιμία. Βεβαιούσιν, ὅτι αἱ ἐπαναστάσεις ἐχουσι καὶ αὐταὶ τὰ καλὰ των· ἡμεῖς ἐπληρώσαμεν διὰ νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ δὲν παραπονούμεθα. Εἴθε μόνον, καθὼς ἔλεγεν ἡ ἀγαπητὴ μου μαρκησία, εἴθε μόνον, ὅσοι ἐπλούτησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς μας νὰ ἦσαν τίμιοι ἄνθρωποι, ὅσον εἴσθε σεῖς! Τότε ἠθέλωμεν ὑποφέρει εὐκολώτερον τὴν τύχην μας.

Τὸ νὰ γευματίσῃ μόνος μετὰ τῆς βαρωνίδος Βωμπέρ ἦτο διὰ τὸν Σταμπλὴ ὄχι μόνον τὸ ἐπακρον τῆς τιμῆς, ἀλλ' ἦτο ἐπίσης καὶ γλυκαῖα τις εὐχαρίστησις, ἣν πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν αἰσθάνθῃ· διότι κατὰ τὴν ὥραν πρὸ πάντων τοῦ φαγητοῦ αἰσθάνεται τις εἰς μᾶλλον τὴν μόνωσίν του, καὶ ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἦτο διὰ τὸν Σταμπλὴ ἡ θλιβερώτερη τῆς ἡμέρας. Ἀπέναντι δὲ τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Βερνάρδου ἡ θλίψις του ἐκορυφώτο, καὶ συχνάκις τῷ συνέβαινε νὰ πῇ τὰ δάκρυά του ἐντὸς τοῦ ποτηρίου του. Τὸ γεῦμα λοιπὸν τοῦτο ὑπῆρξε διὰ τὸν Σταμπλὴ ἐορτὴ ἀπρόοπτος· καὶ δὲν ἦτο μὲν πολυτελές, ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπέρ ἀνεπλήρωσε τὸν πλοῦτον τῆς τραπέζης της διὰ τῶν θελγῆτρων τοῦ πνεύματός της. Ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν συνδαιτυμόνα της μυρίας φιλοφρονήσεις, ἐπρόλαβε τὰς ἐπιθυμίας του, τὸν ἐκολάκευσε, τὸν περιποιήθη ὡς ἐν ἦτο μικρὸν παιδίον, καὶ ἔδειξεν ὅτι δὲν παρετήρει τὰς ἀδεξιότητάς καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ἐθιμοταξίας, εἰς ἃς ἐνέπιπτε καὶ κατὰ τὴν ὁμιλίαν καὶ τὴν συμπεριφορὰν του· καὶ ὑπῆρξε στιγμή, καθ' ἣν ὁ γέρον ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν βλέμμα, οὗτινος ἡ ἐκφρασις ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ, μόνον δὲ ἡ δύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸ ὠραῖον βλέμμα, τὸ τοσοῦτον συμπαθές, τὸ τρυφερόν, τὸ εὐγνωμόν, ὅπερ στρέφει ὁ κυνηγετικὸς κύων πρὸς τὸν θωπεύοντα αὐτὸν κύριόν του. Πρὸς στιγμὴν ὁ γέρον ἐπίστευσεν ὅτι δὲν ἦτο μόνος εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει οἰκογένειαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἤρχισαν στεναὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν κυρίων τῶν δύο μεγάρων· ἡ κυρία Βωμπέρ διὰ τῶν παρακλήσεων καὶ διὰ τῶν παρατηρήσεων της κατ' ὀρθὴν βαθμῶν ὥστε ὁ υἱός της νὰ ἀνέχεται τὴν παρουσίαν τοῦ Σταμπλὴ καὶ νὰ τὸν δέχεται ἐὰν ὄχι εὐμενῶς, τοῦλάχιστον μὲ ὕψος ὄχι τόσον δυσχερῆς μόνον καὶ ἀγέρωχον. Ταῦτοχρόνως δὲ διὰ νὰ κολακεύσῃ τὸν γέροντα, ἐσπούδασε τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἀδυναμίας του· κατήντησε μάλιστα νὰ μυηθῇ τὰ καθήκαστα τοῦ οἰμιακοῦ βίου αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ μετὰ φιλοστοργίας, ὅπως μητρικῆς, ὥστε νὰ μὴ λείπῃ τίποτε ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν εὐζωίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσίν του. Ὁ Σταμπλὴ δὲν ἀντέστη εἰς τὰ τόσα θέληγτρα καὶ ἐ-

σαγηνεύθη ὡς ἡ μύα ἡ πίππουσα ἐντὸς μέλιτος. Ἡ καρδία τοῦ ἐπληρώθη εὐγνωμοσύνης· βαθμυδὸν δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη ἐκείνη μετεβλήθη εἰς ἀγάπην, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ ἀγάπη ἐγένετο αὐτῷ ἕξις. Ὅθεν τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διήρχετο εἰς Βωμπερ, ἐκεῖ ἐγευσάτιζε τρεῖς τῆς ἐβδομάδος· ἐκεῖ καθ' ἐκάστην πρωΐαν ἐσταμάτα πορευόμενος εἰς τοὺς ἀγρούς του, τὴν δὲ ἐσπέραν ἐπανήρχετο πάλιν ἵνα θυμολήσῃ περὶ τοῦ Βερνάρδου του καὶ περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας, τῶν ἐπασχολούντων ζωηρῶς τὰ πνεύματα. Ἐάν δὲ ἡ ἐσπέρα ἦτο αἰθρία, προσέφερε τὸν βραχίονά του τῇ κυρίᾳ Βωμπερ καὶ ἤρχετο νὰ περιπατήσῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἡδονὴν τοῦ Σταμπλῆ, ὅτε ἐκράτει εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς βαρωνίδος καὶ συνωμίλει ἐν οἰκειότητι μετ' αὐτῆς· εἰς τὰς ὄχθας ἐκείνας, ἔνθα τοσάκις ἐχαιρετήθη διὰ λιθοβολισμῶν, ἀπελάμβανε νῦν μέρος τι καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν χαιρετισμῶν, οὓς ἀπέδιδον εἰς τὴν σύντροφόν του, εἶναι δὲ ἀληθέστατον, ὅτι ἀντανάκλασίς τις τῆς ὑπολήψεως, ἣν ἔχαιρεν ἡ ἀριστοκρατικὴ ἐκείνη κυρία, ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ· καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπηρέται τοῦ τὸν ἐκλεπτον μὲν καὶ νῦν ἀλλὰ τὸν ἐσέβοντο περισσότερον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν τετριμμένην παρομοίωσιν τῆς δάσεως ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου, ὅπως περιγράφωμεν ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸ τί ὑπῆρξεν ἐν μέσῳ τοῦ θλιβεροῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἡ μαγικὴ ἐμφάνισις τῆς βαρωνίδος Βωμπερ. Τὸ φθινόπωρον τοῦ βίου τοῦ ἐφωτίσθη ὑπὸ ἡδέας τινὸς λάμπσεως, ἡ ὑγεία του ἐστερεώθη, τὸ ἥθός του ἐφαιδρύνθη, ὁ δὲ χαρακτήρ του, ὁ ἐξηρησιμμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ἀνέκτισε πάλιν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ὅπερ ἀπέφερεν αὐτῷ ἡ σχέσις αὕτη, ἦτο ὅτι ἐπανέκτισε τὴν εἰς ἑαυτὸν ὑπόληψιν, ὅτι ἡσθάνθη ἐαυτὸν ἡθωμένον ἐνώπιον τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Οὕτως ἡ τετραγμένη συνείδησίς του καθησύχασε, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης φιλίας ἀνήγειρε πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐν φαιδρότητι ἀπέλαυε τοῦ πλούτου του.

[Ἡ ἔπειτα συνέχεια]

ΑΡΕΙΟΝ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς «Ἑταιρίας τῶν φυσιοφίλων» τοῦ Βερολίνου δημοσιεύονται δύο ἐξ Ἀθηνῶν ἀξιόλογοι ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Θ. Δε-Χελδράτχ, ὧν μετάφρασιν εὐχαρίστως καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Α'.

Ο ΚΑΝΘΑΡΟΣ

τοῦ προφήτου Ἡλίου.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι καὶ οἱ ναῖσκοι οἱ ὁκοδομημένοι ἐπὶ τῶν κορυφῶν ὄρεων καὶ λόφων εἶναι ἀφισωμένοι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν προφήτην Ἡλίου, ἐξ οὗ καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη ὀνομάζονται συνήθως ἄγιος Ἡλίας ἢ προφήτης Ἡλίας. Οὕτω καλεῖται καὶ ὁ ὑψηλότερος βουνὸς τῆς Σίφνου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων, «ὁ προφήτης Ἡλίας»,

ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς παλαιᾶς μονῆς τοῦ ὁμωνύμου ἁγίου, αἵτινες εἶναι ὁκοδομημένοι εἰς τὴν 660 μέτρων ὕψος ἔχουσιν κορυφὴν αὐτοῦ. Ὁ βουνὸς εἶναι ἀπότομος, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ γυμνῶν ἀσβεστοβράχων συνιστάμενος. Ἀνώμαλος καὶ ἐν μέρει μετὰ μεγάλου κόπου τεχνητῶς κατασκευασθεὶς δρομίσκος φέρει διὰ διαφόρων στρωφῶν ἐν σχήματι ζιγζαγ (zig-zag) ἐπὶ τῆς βράχως τοῦ βουνοῦ εἰς τὸ ὑψίστον μέρος αὐτοῦ, ὁποῦθεν πρὸς δυσμὰς ἐκτείνεται ἡ κορυφὴ αὐτοῦ, σχηματίζομένου μικροῦ ἐπιπέδου, ὅπερ καταλαμβάνεται σχεδὸν ὁλόκληρον ἐκ τῶν δύο οἰκοδομῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς, ἀμφοτέρων ἀπὸ βυζαντινῶν χρόνων καταγομένων. Ἡ μονὴ εἶναι νῦν ἐγκαταλειμμένη, καὶ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἡλίου (20[1 Αὐγούστου]) γίνεται ἐνταῦθα λειτουργία, καὶ ἡδὴ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας προσέρχονται εὐσεβεῖς προσκυνηταί, ἵνα ἐορτάσωσιν τὴν πανήγυριν καὶ ἵνα συμπάγωσιν ἐπὶ τῆς μεγάλης λιθίνης τραπέζης ἐν τῷ παλαιῷ ἐστιατορίῳ. Τὸ γεῦμα δὲ παρατίθεται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν μοναχῶν τῆς ἐν τῇ κοιλάδι εὐρισκομένης κυρίας μονῆς, τῆς ὁποίας ἡ μονὴ τοῦ Ἡλίου εἶναι μετόχιον. Ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶν ἐγγχωρίων ἡμιόνων δύναται τις ν' ἀνέλθῃ ἄνευ κινδύνου τὸν ἀπορρογὰ δρομίσκον μέχρι τῆς κορυφῆς, προϋποτιθεμένου ὅτι δὲν καταλαμβάνεται ὑπὸ ζάλης. Ἀνταξία δὲ ὄντως τοῦ κόπου τούτου εἶνε ἡ θαυμασιὰ θέα, ἣν ἀπολαύει τις ἐνταῦθεν ἐπὶ τῆς Σίφνου καὶ τῶν πλείστον νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἡδὴ πρὶν ἐγὼ ἀνέλθω (25 Ἰουλίου) τὸ ὄρος τοῦ προφήτου Ἡλίου ἐν Σίφνῳ, μοι εἶχον διηγηθῇ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου πολλὰ περὶ μικροῦ τινος χρυσοῦ ἐντόμου (χρυσὸ μαμμουνάκι), τὸ ὅποιον οὐδαμοῦ ἄλλοι ὑπάρχει εἰμὴ εἰς τὰ τεῖχη τῆς παλαιᾶς μονῆς, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἕνεκα τούτου οἱ προσκυνηταὶ ἀποδίδουσιν ἰδίαν τιμὴν. Ἡμῖν λίαν περίεργος νὰ ἴδω τὸ μικρὸν ἔντομον· πράγματι δ' εὗρον ἄνευ κόπου εἰς ὅλας τὰς σχισμὰς καὶ τὰ χάσματα μεταξὺ τῶν παλαιῶν λίθων τῶν παλαιῶν τοίχων τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς χιλιάδας ἐνὸς μικροῦ καὶ ὠραίου εἶδους *Chrysomela*. Ὅλα τὰ μικρὰ κοιλώματα εἶναι πλήρη ἐξ αὐτῶν, οὕτως εἰπεῖν, παραγεμισμένα· φαίνονται ὡς νεκρῶμένα· ἂν ὅμως τὰ φέρῃ τις εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον, ἀναζωογονοῦνται ταχέως καὶ φεύγουσι. Τὸ εἶδος τοῦτο δὲ γνωρίζω ἐγὼ· φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι συγγενὲς μὲ τὸ ἐν Ἀττικῇ ὄχι σπάνιον καὶ ἐπὶ δενδρολιθάνων ζῶν ὀλίγον μεγαλύτερον εἶδος *Chrysomela Americana* τοῦ Λινναίου¹. Μάτην ἀνεζήτησα τὸν κἀνθαρὸν τοῦτον ἀλλαχοῦ τῆς νήσου· οὐδαμοῦ ἡδυνήθην νὰ εὕρω ἕχνος αὐτοῦ. Ποῦ λοιπὸν ζῇ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ σκόληξ τοῦ κολεοπτέρου τούτου; διατί συναθροίζεται ἀθρόως ἐπὶ τῆς γυμνῆς καὶ ἐρημοφύτου κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἡλίου; μὴ ζητεῖ ἴσως ἐπὶ τοῦ εὐαέρου

1. Ἰδὲ προσθήκην ἐν τέλει τοῦ ἔργου. Σ.τ.Δ.

ὕψους, ὅπου καὶ κατὰ τὸν Ἰούλιον ἦτο δπωσδήποτε ψυχρός, καταφύγιον ἀπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου; Εἰς τοιαύτας καὶ ὁμοίας ἐρωτήσεις οὐδεὶς ἡδύνετο νὰ μοι ἀπαντήσῃ καὶ τὸ πρᾶγμα δύναται τότε μόνον νὰ ἐξυκριθῇ, ὅταν λάβῃ τις καιρὸν καὶ χρόνον, ἵνα ποιήσῃται ἀκριβεῖς ἐπιτοπίους παρατηρήσεις. Κατὰ τὸ παρὸν ἀρκούμαι ἐγὼ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τοῦ περιέργου φαινομένου. Ἐν τέλει πρέπει ἀκόμη ν' ἀναφέρω, ὅτι ἀνερχόμενος τὴν ὑψίστην κορυφὴν τῆς νήσου Πάρου — ὡσαύτως ὁρος τοῦ Προφήτου Ἡλίου, οὗ τὸ ὕψος ὅμως εἶναι τὸ πολὺ 500 μέτρων — παρετήρησα πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξιν μεταξὺ τῶν λίθων καὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁμωνύμου ναΐσκου, εὐρισκομένου παρὰ τὴν κορυφὴν, τὸ αὐτὸ εἶδος *Chrysomela*, ἀκριβῶς ὅπως ἐν Σίφνῳ ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ ἀτόμων, αἵτινα ἐπλήρουν ἐν ἡμινέκρῳ καταστάσει τὰ κοιλώματα τοῦ τοίχου· ἡ μόνη διαφορὰ ἦτο ὅτι ὁ κἀνθαρὸς ἐν Πάρῳ δὲν εἶναι τόσον δημοτικὸς ὅσον ἐν Σίφνῳ, ἴσως διότι τὸν ἐνταῦθα βουνὸν τοῦ προφήτου Ἡλίου δὲν ἐπισκέπτονται τόσον, οὔτε ἐορτάζεται πανήγυρις ἐπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἐν Πάρῳ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὗρον ἕχνος τοῦ περιέργου κἀνθάρου. Μετὰ τὰ ρηθέντα δὲν εἶναι ὅλως ἀβάσιμος ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἀνακοινώσεώς μας.

Προσθήκη.—Κατὰ τὸν καθορισμὸν, οὗ εὐγενῶς ἐπελήφθη ὁ καθηγητὴς κ. Peters, ὁ κἀνθαρὸς οὗτος, τοῦ ὁποίου ἀριθμὸν ζώντων ἀτόμων ἔπεμψεν ὁ κ. Χελδράτχ εἰς Βερολίνον, δὲν εἶναι διάφορος τῆς *Chrysomela Americana* Linn. Ἀνευρέθη ἡδὴ ἐν ὅλῃ τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ, ἰδίως εἰς τὰς παραλίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ διαιτᾶται κυρίως ἐπὶ δενδρολιθάνων καὶ λεβάντας· ἕνεκα δὲ ἐσφαλμένης πληροφορίας τοῦ Fabricius παρεκινήθη ὁ Λινναῖος νὰ δώσῃ εἰς τὸ εἶδος τὸ ἐπώνυμον «*Americana*».

Β'.

Ὁ χρωστικὸς λειχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους.
[*Rocella Phycopsis* Ach.]

Ὁ Τουρνεφόρτιος ἐν τῇ «*Relation d'un voyage du Levant*» (ἐκδ. Lyon I. σελ. 277) ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει καὶ περιγράφει λειχήνὰ τινα ἐν ἀφρονίᾳ παρατηρηθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς βράχοις τῆς Ἀμοργοῦ καὶ τῶν λοιπῶν νήσων τοῦ ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους («*Lichen Graecus polypodioides tinctorius*». Tourn. Coroll. inst. rei herb. 40). Τὸ μνημονεῦθὲν χωρίον ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς περιηγήσεως τοῦ Τουρνεφόρτιου ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: «*On travaillait à Amorgos aux manufactures d'une étoffe qui portait le nom de l'isle de même que la couleur rouge dont elle était teinte. Les tuniques d'Amorgos étaient recherchées. On les appelait Amorgis, comme le lin dont elles étaient tissées.*»

Hésychius, Pausanias cité par Eustathe, l'au-

teur du grand Dictionnaire Grec, conviennent aussi que cette étoffe portait le nom d'Amorgos. Il y a beaucoup d'apparence qu'on y employait, pour le mettre en rouge, une espèce de lichen très commun sur les rochers de l'isle et sur ceux de Nicouria.

Cette plante s'y vend encore dix écus le quintal pour la transporter à Alexandrie et en Angleterre, où l'on s'en sert à teindre en rouge, comme nous nous servons de la Puelle d'Auvergne. Voici la description de ce Lichen; je ne crois pas que personne en ait parlé. «*Elle n'est pas rare dans les autres isles de l'Archipel, mais son usage pour la teinture n'est connu qu'à Amorgos*».

Κατὰ τὴν ἐπταήμερον ἐν Ἀμοργῷ διαμονὴν μου (4—10 Αὐγούστου) εἶδον πανταχοῦ ἐπὶ τοῦ βορείου μέρους τῆς νήσου ἐπὶ τῶν ἐκ σχιστολίθων καὶ ἀσβεστολίθων ἀπαρτιζομένων βράχων τὴν *Rocella Phycopsis* καλύπτουσιν πυκνότατα τὰ πετρώματα καὶ τὰ παλαιὰ ἐπὶ τεῖχῃ, καὶ δὴ εἰς τε τὰ πλεσιέστατα τῆς παραλίας μέρη, τὰ ὅποια βρέχονται ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ εἰς τὰς βράχους τῶν λόφων καὶ βουνῶν, ὅστινες ἀνυψοῦνται καὶ πλεον τῶν 1000 ποδῶν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὅτι ὁ λειχὴν οὗτος πρὸ 180 ἐτῶν ἦτο πολύτιμος ἐμπόρευμα ἐξαγωγῆς, καὶ ἐχρησίμευε πρὸς βαφὴν οὐδεὶς πλέον ἐγνώριζεν ἐν τῇ νήσῳ. Οἱ κάτοικοι καλοῦσιν αὐτὸν νῦν *γλίττττα* τῆς πέτρας, ὅπερ σημαίνει περίπου τὸ ἐξάφρισμα ἢ ἀπόφλεγμα αὐτῆς.

Καὶ ὁ Sibthorp εὗρε τὸν αὐτὸν λειχῆνα, καὶ δὴ μόνον «*in Amorgi insulae rupibus*», κατὰ Smith Prodr. Fl. Gr. p. 318, (ὑπὸ τὸ ὄνομα *Rocella tinctoria*). Δυναμῶς δὲ χωρὶς δισταγμοῦ ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Θεοφράστου εἰς τὸν ἡμέτερον λειχῆνα: «*Καὶ ἐν Κρήτῃ ἡδὲ φύεται (δηλ. ἕτερον φῦκος) πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν ἀναφερθέντων πόρτιον φῦκος*» πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν πλεῖστον καὶ κάλλιστον ὃ βάπτουσιν οὐ μόνον τὰς ταινίας, ἀλλὰ καὶ ἔρια καὶ ἱμάτια, καὶ ἔως ἂν ἡ πρόσφατος ἡ βαφὴ πολὺ καλλίῳν ἢ χροῖα τῆς πορφύρας. Γίνεται δ' ἐν τῇ «*προσβόρῳ καὶ πλεῖον καὶ κάλλιον*...» (Θεοφρ. ἱστορ. III 6, 5). Ὡσαύτως καὶ τὸ χωρίον τοῦ Διοσκουρίδου (Mat. med. 4, p. 98). «*Φῦκος (θαλάσσιον) τὸ δὲ λευκὸν (tertium candidum) φυόμενον δ' ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ εὐανθὲς ἄγαν καὶ ἄσηπτον*». Τὸ χωρίον εἶναι ὡς βλέπομεν ἐν μέρει κατὰ λέξιν ἀντιγεγραμμένον ἀπὸ τοῦ Θεοφράστου, ἀναφέρεται δὲ εἰς τὴν ἡμέτεραν «*Rocella*» καὶ ὄχι εἰς τὴν «*Chondria obtusa*» Ag. ὡς φρονεῖ ὁ Sprengel (Comment. p. 617). Ὁ Sprengel ἐπλανήθη, ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου *θαλάσσιον* (ὅπερ ὅμως κυρίως ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον εἶδος τῶν ἀπα-

δέησε νὰ ἀποθάνωσιν ἐξ ἀσφυξίας, καὶ ὅπως μὴ ἐκπνεύσωσιν, ἐδέησε νὰ ἀψήφισωσιν ἐκ νέου τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο ψῦχος.

Πρὸς τοῖς δεινοπαθήμασι τούτοις προσετέθη καὶ ἕτερον· Τὴν πρωΐαν τῆς 4 Νοεμβρίου ματαίως ἐπερίμενον τὴν αὐγὴν. Ὁ ἥλιος δὲν ἐφάνη πλέον· ἡ πολιτικὴ νύξ ἤρχισε. Τότε οἱ σιδηροκάρδιοι ἐκείνοι ἄνδρες ἠσθάνθησαν ἐκλείπον τὸ θάρρος αὐτῶν, ὁ δὲ Barendz, κρύπτων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀγωνίαν, ἐχρησάσθη νὰ καταβάλλῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν εὐγλωττίαν, ὅπως τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ παραδοῦσιν εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

Ἡ τροφή καὶ τὰ ξύλα ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσιν, μετὰ λύπης δὲ ἔρριπτον τοῦ λοιποῦ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοὺς τελευταίους κλάδους, οὓς εἶχον εὑρεῖ ἐπὶ τῆς παραλίας. Τὸ φῶς δὲν διετηρεῖτο εἰμὴ ἀμυδρότατον ἐν τῷ φεγγαρίῳ ἐκείνῳ σκότει. Οὐδὲν ἦτον, ὅτε τὴν ἐσπέραν συνηθοῖζοντο περὶ τὴν μικρὰν αὐτῶν ἐστίαν, ἀπελάμβανον εἰσέτι στιγμὰς τινας εὐθύμους. Τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων παρεσκύαξαν ἐν μικρὸν γεῦμα μετ' οἶνον καὶ ζυμᾶριον τηγανισθὲν ἐν τῷ ἐλαίῳ φαλαίνης, ἐβαλον δὲ κλήρους, ὅπως ἡ τύχη ἀποφασίσῃ εἰς τίνα ἐξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ δοθῇ τὸ στέμμα τῆς Νέας Ζέμπλης. Ἄλλοτε ἔπαιζον, διηγοῦντο παλαιούς μύθους, ἔπινον εἰς τιμὴν Μαυρικίου τοῦ Orange, καὶ ὠμίλουν περὶ τῶν οἰκογενειῶν των.

Γονυπετεῖς καὶ ἐκάστην ἐπὶ τῆς χιόνης, τοὺς ὀφθαλμούς ἐχόντες ἐστραμμένους πρὸς τοὺς ἀστέρους ἤδον ὁμοῦ ψαλμούς. Ἐνίοτε βόρειόν τι σέλας, διέσχιζε τὸ βαθύ ἐρεβος, ὑποῦ ἐκαλύπτοντο. Τότε δὲ ἐξήρχοντο τῆς τρώγλης των, ἔτρεχον πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐχαιρέτιζον γηθοσύνης καὶ μετὰ κατανυκτικῆς εὐγνωμοσύνης τὴν δραπετίδα ταύτην λάμπιν ὡς προάγγελον σωτηρίας.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς αὐτῶν ὁ ἥλιος ὤφειλε νὰ ἀναφανῇ τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1597. Ἀλλ' ἡ πατήθησαν. Τὴν πρωΐαν τῆς 24ης Ἰανουαρίου, ἐν μιᾷ τῶν στιγμῶν ἐκείνων, καθ' ἃς διετέλουν ἀποτεθαρρυνμένοι καὶ μελαγχολικοὶ, εἰς ἐξ αὐτῶν παρετήρησεν ἐξυπνήσας ἐκτακτον φῶς. Πάραυτα ἐβλάε κραυγὴν, ἐπήδησε κατὰ γῆς καὶ ἐξυπνήσας τοὺς συντρόφους του. Πάντες ἐξῆλθον τῆς καλύβης καὶ παρετήρησαν τὸν οὐρανὸν διαυγαζόμενον πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ζωροῦ φωτὸς, τὴν σελήνην, ἥτις ὡχρία, τὸν διαφανῆ αἰθέρα, τὴν ροδοβαφῆ κορυφὴν τῶν ἐκ πάγου βράχων καὶ ὁρέων, τέλος τὴν αὐγὴν, τὸν ἥλιον, τὴν ζῶν, τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἐπανιδεῖν τὴν πατρίδα μετὰ τρίμηνον νύκτα καὶ ἀγωνίαν.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ, οἷονεὶ καταβληθέντες ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Ἐῖτα ἐδάκρυσαν, περιεπύχθησαν ἀλλήλους, ἔπαλον εἰς τὸν ἀέρα τοὺς ἐκ διφθέρας πύλους των καὶ ἔκαμον ν' ἀντηχήσωσιν αἱ φρικῶδεις ἐκεῖναι ἐρημίαι ἐκ τῶν ἡχῶν τῶν προσευχῶν καὶ χαρμοσύνων αὐτῶν κραυγῶν. Ἀλλ' ἡ χαρὰ αὕτη

ὑπῆρξε δυστυχῶς βραχεῖα. Θεωρήσαντες ἀλλήλους κατὰ πρόσωπον, ἔφριξαν καὶ ῥάκτειραν ἑαυτούς. Τὸ ψῦχος, ἡ αὐπνία, ἡ πείνα, αἱ ἀγωνίαι τοῦ πνεύματος, τοὺς εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον καταβάλλει, ὥστε δὲν ἠδύναντο σχεδὸν νὰ ἀναγνωρίσωσι πλέον ἀλλήλους. Καὶ ἐν τούτοις τὰ δεινὰ αὐτῶν δὲν εἶχον εἰσέτι τελειώσει! Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μνημονευθέντος μηνὸς ἡ χιὼν ἔπεσεν ἐν τοιαύτῃ ἀφθονίᾳ, ὥστε ἡ καλύβη ἐκαλύφθη ὁλόκληρος, ἡναγκάσθησαν δὲ νὰ ἐξέρχωνται καὶ εἰσέρχωνται ἐν αὐτῇ διὰ τῆς ὁπῆς τῆς ἐστίας. Ἄμα δ' ἤρχισεν ἐλαττούμενον τὸ ψῦχος, ἀνεφάνησαν αἱ ἄρκτοι καὶ μετ' αὐτῶν οἱ κίνδυνοι, αἱ αὐπνιοὶ νύκτες, αἱ φοβερώτεραι δοκιμασίαι. Αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἡλαττώθησαν, τὸ δὲ θάρρος των, ἐπὶ στιγμὴν ζωογονηθὲν, ἐξέλιπεν αὐθις.

Ἐν τοσοῦτῳ ἀμυδρᾷ ἐλπίδι ὑπελείπετο εἰσέτι αὐτοῖς. Δὲν εἶχον μὲν κατορθώσει νὰ ἐλευθερώσωσι τὸ πλοῖον αὐτῶν ἐκ τῶν πάγων, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπετύγχανον τοῦτο, δὲν ἠδύναντο παντάπασιν νὰ τὸ ἐπισκευάσωσιν. Εἶχον ὅμως ἀνεκλῦσαι ἐπὶ τῆς παραλίας μίαν λέμβον, καὶ μίαν φορηγίδα, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀμυνόμενοι ἀενάως κατὰ τῶν ἄρκτων, αἵτινες εἰσώρρουν μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς καλύβης, κατάρθωσαν νὰ τὰς ἐπιδι-ορθώσωσιν ὅσον ἠδύναντο.

Διὰ τῶν δύο τούτων σκαφιδίων διελογίζοντο νὰ διευθυνθῶσι πρὸς ἕνα τῶν μικρῶν λιμένων τῆς Ρωσσίας, νὰ παραπλεύσωσι δηλαδὴ τὴν πρὸς βορρᾶν ἀκτὴν τῆς Νέας Ζέμπλης καὶ τῆς Σιβηρίας, καὶ νὰ διαπλεύσωσι τὴν Λευκὴν Θάλασσαν, τουτέστι νὰ ἐπιχειρήσωσι πλοῦν τετρακοσίων γεγραμνῶν μιλίων! Καθ' ὅλον τὸν μῆνα Μάρτιον, ὁ καιρὸς, ὦν λίαν ἄστατος, τοὺς ἐκράτει ἐν διηνεκεῖ ἐναλλαγῇ ἐλπίδος καὶ ἀπελπισίας! Πλέον ἢ δεκάκις εἶδον τὴν Θάλασσαν ἐλευθερὰν μέχρι τῆς παραλίας καὶ προητοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσι, πλὴν πάντοτε νέα ἐπίτασις τοῦ ψύχους, ἀπρόδοτος, συνήθιζεν αὐθις τοὺς πάγους καὶ ἐκλείειν αὐτοῖς τὴν ἐξοδὸν πανταχόθεν. Κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον ἡ ἐκτασις τῶν πάγων ὑπῆρξεν ἄπειρος καὶ διαρκῶς ἀδιάλυτος. Ὁ μὲν Μάγος ἦν ἐπίσης ἀσταθής, καὶ μόλις τὸν Ἰούνιον ἠδυνήθησαν νὰ ἀποφασίσωσιν ὅπως ἀπέλθωσιν.

Συντάξαντες ὅθεν λεπτομερῆ ἀφήγησιν τῶν κινήσεων καὶ περιπετειῶν των, ἡς ἀντίγραφον ἀφῆκαν ἐν τῇ τρώγλῃ, ἐξέπλευσαν τὴν πρωΐαν τῆς 15 Ἰουνίου, ἔχοντες λαμπρότατον καιρὸν καὶ Θάλασσαν πανταχόθεν ἀνοικτὴν ἐνώπιόν των. Μετὰ ἐννεάμηνον διατριβὴν ἐπὶ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης γῆς διηυθύνθησαν πρὸς τὴν ἡπειρόν. Ἐξηντημένοιο ἐκ τηλικούτων συμφορῶν, ἐμελλον νὰ ἀψήφισωσιν ἐπὶ δύο ἀντικτῶν λέμβων τοὺς μανιώδεις ἀνέμους, τὰς μακρὰς βροχὰς, τὰ θανατηφόρα ψύχη, τὰς συγκρούσεις τῶν βραχιδῶν πάγων, τῶν πλεόντων ἐπὶ τῆς ἀχανοῦς καὶ φοβερᾶς ἐκείνης θαλάσσης, ἐφ' ἧς τὸ ριψοκινδυνεῦσαι καὶ μετὰ

στόλου θὰ ἦτο ἐπιχειρήσις παρακεκινδυνευμένη. Ἐπὶ πολὺν χρόνον, διαρκούντος τοῦ πλοῦ, ὤφειλον νὰ ἀποκρούωσι τὰς ἐπιθέσεις τῶν θαλασσιῶν ἄρκτων, νὰ ὑφίστανται φοβεράν πείναν, νὰ τρέφονται διὰ πτηνῶν φονευομένων διὰ λίθων, καὶ ὧν εὐρισκομένων εἰς τὰς ἐρήμους ἀκτὰς, νὰ ἐλπίζωσι καὶ νὰ ἀπελπίζωνται, νὰ χαίρωσι καὶ νὰ κλαίωσι, νὰ μεταμέλωνται ἐνίοτε διότι ἐγκατέλειψαν τὴν Νέαν Ζέμπλην, νὰ ἐπικαλῶνται τὴν καταιγίδα, νὰ ἐπιθυμῶσι τὸν θάνατον! Συχνάκις ἡναγκάζοντο νὰ σύρωσι τὰς λέμβους αὐτῶν ἐπὶ τῶν παγετωδῶν πεδίων, νὰ προσδένωσιν αὐτὰς ὅπως μὴ παρασυρθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, νὰ συσφίγγωνται ἅπαντες ἐν ἀδελφικῇ συμπλέγματι ἐν τῷ μέσῳ τῆς χιόνης, ὅπως ἀνθίστανται κατὰ τοῦ ψύχους, νὰ ζητῶσιν ἀλλήλους ἐν τῷ σκότει τῆς ὁμίχλης, νὰ καλῶνται ὀνομαστί, νὰ ἄπτωνται ἀλλήλων ἐκ φόβου μὴ τις ἀπωλέσθῃ, καὶ ἵνα μεταδίδωσιν ἀμοιβαίως ἑαυτοῖς θάρρος.

Πλὴν ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξωσιν ἅπαντες κατὰ τοσοῦτων φοβερῶν δοκιμασιῶν, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον. Καὶ αὐτὸς ὁ Barendz, ὅστις ἐπεβίβάσθη ἀσθενής, ἠσθάνθη μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ὅτι τὸ τέλος αὐτοῦ προσήγγιζεν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰδοποίησε τοὺς συντρόφους του. Ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσεν, οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν, διευθύνων τὴν θαλασσοπλοῖαν καὶ καταβάλλων πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως συντάμῃ εἰς τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα ὄντα τὸ φοικῶδες ταξείδιον, οὗτινος ἐγίνωσκεν ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πλέον τὸ τέλος. Ἡ πνοὴ αὐτοῦ ἐσβέσθη καθ' ἣν ὥραν ἐπεσκόπει γεωγραφικὸν χάρτην. Ὁ τεταμένος αὐτοῦ βραχίον κατέπεσε νεκρὸς δεικνύων τὴν μεμακρυσμένην γῆν, ἡ δὲ τελευταία αὐτοῦ λέξις ἦτο ἐνθάρρυνσις καὶ συμβουλή.

Ἐν τῷ ὄρμῳ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου συνήντησαν — καὶ ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ μετὰ ποίας χαρᾶς — ρωσικὸν πλοῖον, ὅπερ ἔδωκεν αὐτοῖς τροφὰς, οἶνον καὶ φάρμακον καλούμενον cochlearia πρὸς θεραπείαν τῆς στομαχικῆς, ἐξ ἧς πολλοὶ ναῦται ἔπασχον καὶ διὰ τοῦ φαρμάκου τούτου ἰάθησαν. Παρέπλευσαν τὴν Σιβηρίαν, συνήντησαν καὶ ἄλλα ρωσικὰ πλοῖα, ἅτινα καθίσταντο ὁσημέραι πολυπληθέστερα, καὶ ἐφωδιάσθησαν διὰ προσφάτων τροφῶν, αἵτινες ἀνεζωπύρηναν τὰς δυνάμεις των.

Ἄμα τῇ εἰσόδῳ αὐτῶν εἰς τὴν Λευκὴν Θάλασσαν, πυκνοτάτῃ ὁμίχλῃ ἀπεχώρησε τὰς δύο λέμβους. Ἐν τοσοῦτῳ ἀμφοτέραι παρέκαμψαν τὸ ἀκρωτήριον Candnoes, καὶ, οὐρίου πνεόντος ἀνέμου, διέτρεξαν ἐν διαστήματι τριακόντα ὥρων ἕκτασιν ἑκατὸν ἑκοσι μιλίων, μεθ' ἣν τὰ πληρώματα συνήντηθησαν ἀλαλάζοντα.

Ἀλλ' ἔτι μεῖζον χαρὰ περιέμενεν αὐτὰ ἐν Kil- duin, ὅπου εὗρον ἐπιστολὴν τοῦ van de Rijp κυβερνήτου τοῦ ἐτέρου πλοῖου, τοῦ ἀναχωρήσαντος μετ' αὐτῶν ἐκ τῆς νήσου Texel, δι' ἧς ἀνήγγελλε τὴν ἀφίξίν του. Ὀλίγον μετέπειτα ἡ λέμ-

βος καὶ ἡ φορηγὶς συνήντησαν τὸ πλοῖον εἰς Kola. Ἦτον ἡ πρώτη φορὰ, καθ' ἣν οἱ ναυαγοὶ τῆς Νέας Ζέμπλης ἐπανέβλεπον τὴν ἐθνικὴν σημαίαν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως των ἐκ τῆς νήσου τῶν ἄρκτων, καὶ τὴν ἐχαιρέτισαν μετὰ φρενητιῶδους χαρᾶς.

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ van de Rijp καὶ τοῦ Barendz ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, διηγήθησαν τὰς παρελθούσας περιπετεῖας αὐτῶν, ἔκλαυσαν τοὺς ἀπολεσθέντας φίλους καὶ ἐλησφόνησαν τὰ δεινὰ, ἃ ὑπέστησαν. Ἀκολούθως διηυθύνθησαν ἅπαντες εἰς Ὀλλανδίαν, ἐνθα ἐφθασαν σῶσι καὶ ἀβλαβεῖς τὴν 29ην Ὀκτωβρίου 1597, ἥτοι τρεῖς μῆνας ἀφ' ὅτου ἐγκατέλειψαν τὴν περιήρημον καλύβην. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐκδοσις τῆς τελευταίας ἐπιχειρήσεως, ἣν ἀπεπειράθησαν οἱ Ὀλλανδοὶ, ὅπως διανοίξωσι νέαν ὁδὸν εἰς τὸ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπόριον διὰ τῶν πολικῶν θαλασσῶν.

Μετὰ τρεῖς σχεδὸν αἰῶνας, τῷ 1870, ὁ πλοῖ-αρχος σουηδικοῦ πλοῖου ριφθέντος ὑπὸ τῆς τρικυμίας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Ζέμπλης, ἀνεῦρε τὸν σκελετὸν πλοῖου, καὶ καλύβην περιέχουσαν δύο λέβητας, ἐν ἐκκρεμῇ, ἕνα σωλῆνα πυροβόλου, ἐν ξίφος, ἕνα πέλεκυν, ἕνα αὐλὸν, μίαν βίβλον, κιβώτιά τινα πλήρη ἐργαλείων καὶ ῥάκη ἐνδυμάτων σεσηπότεων.

Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα, ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν ὡς ἀνήκοντα εἰς τοὺς ναύτας τοῦ Barendz καὶ Heemskerck, ἐκομίσθησαν ἐν θριάμβῳ εἰς Χάγην, καὶ κατετέθησαν ὡς λείψανα ἱερὰ ἐν τῷ ναυτικῷ μουσεῖῳ.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]

ΓΓ.

ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Λαμπρὸν δείγμα τῆς μετριοφροσύνης τοῦ Κοραῆ ἀναφέρει ὁ κ. Α. Ζ. Μάμουκας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ προτασσομένῳ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῶν μετὰ θάνατον ἔργων τοῦ μεγάλου διδασκάλου. Ἰδού πῶς διηγείται τὰ περὶ τούτου.

«Οἱ τῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν προεστῶτες καὶ τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου ἑφοροὶ, δι' ἐπιστολῆς των ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1814, ἔπεμψαν πρὸς τὸν Κοραῆν, διὰ τοῦ ἐν Σμύρῃ Στεφάνου Πάλλη, γρόσια 5,000, ἵνα ἀγοράσῃ διὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Γυμνασίου των βιβλία καὶ ὄργανα τῆς φυσικῆς ὅσ' αὐτὸς ἠθελε κρίνῃ χρήσιμα. «Ἐν μόνον ὄργανον, (ἐπέφερον) προσδιορίζομεν ἡμεῖς, τὸ ὁποῖον ἀναγκαιότατον στοχαζόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν πολλὰ νὰ ἴδωμεν, τὴν εἰκόνα δὴλα δὴ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ. Θέλομεν αὐτὴν διὰ στολισμὸν τοῦ Γυμνασίου, καὶ διὰ νὰ παρακινώμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς τὴν παιδείαν διὰ τοιοῦτου μέσου. Ἄν λείψῃ, δὲ μὴ γένοιτο, ἄλλο ὄργανον ἀποφασιστικῶς δὲν θέλομεν». Πρὸς ταῦτα ὁ Κοραῆς ἀπαντήσας τῇ 28 Ἰανουαρίου τοῦ 1815 ἔτους, ἔγραψεν· «... Ὁ φίλος διδάσκαλός σας θέλει σᾶς εἰπεῖν τί ἐπράξα καὶ τί μέλ-

»λὼ νὰ πράξω περὶ τῶν σταλθέντων ἀργυρίων
»σας... Περὶ δὲ τῆς ὁποίας ζητεῖτε εἰκόνας, ἡ
»γνώμη μου ἦτο νὰ σιωπήσω ὁλότελα· ἀλλ' ἔ-
»πειτα συλλογισθεῖς, ἔκρινα ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον
»νὰ μὴ σᾶς ἀποκριθῶ περὶ τούτου. Ἀκούσατε,
»λοιπόν, φίλοι μου ὁμογενεῖς, τί μ' ἐσυνέβη. Μ'
»ἔβλεπον ὅτι ἡ ἐντροπὴ δὲν εἶναι γεροντικὸν ἰδίω-
»μα, ἐξεκοκκίνησα, μὰ τὴν κοινὴν μας Πατρί-
»δα! ὅταν ἦλθα εἰς ἐκεῖνο τῆς ἐπιστολῆς σας
»τὸ μέρος. Ἡ ταλαίπωρος Ἑλλάς, φίλοι μου,
»δὲν ἔχει ἀκόμη ἀξίους εἰκόνων ἄνδρας. Εἰς τὴν
»ἐξουσίαν ὅμως τῶν κατὰ πόλεις προεστώτων
»εἶναι νὰ ταχύνωσι τὸν ποθητὸν ἐκείνων χρόνον,
»ὅταν μέλλωσι νὰ γεννηθῶσι καὶ τοιοῦτοι ἄν-
»δρες. Εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσι καὶ
»οἱ κόποι ὅλων ἡμῶν, ὅσοι νομιζόμεθα καὶ ὀνο-
»μαζόμεθα σπουδαῖοι, ὅχι νὰ λάβωμεν ἡμεῖς εἰ-
»κόνας, ἀλλὰ νὰ φέρωμεν τὴν Ἑλλάδα εἰς κα-
»τάστασιν νὰ γεννηθῇ καὶ πάλιν, ὡς ἐγέννα καὶ
»πάλαι, ἀξίους εἰκόνας ἄνδρας. Ἐὰν τοῦτο δὲν
»σᾶς πληροφορή, εἶναι τρόπος ἄλλος, ἀγαπητοί
»μου Κυδωνιάται, μὴτ' ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον γέ-
»ροντα νὰ κάμνετε νὰ ἐντρέπωμαι, καὶ σῆς νὰ
»προξενήσῃτε καὶ εἰς τὰ τέκνα σας τὴν εὐχαρί-
»στησιν νὰ ἴδωσιν ὅτι εἰς ἐσᾶς δὲν συγχωρεῖ
»ἀκόμη τῆς Ἑλλάδος ἡ παρούσα κατάστασις νὰ
»ἴδετε. Ποῖος τρόπος; Καλὴ εἰκὼν νὰ χαλκογρα-
»φῇ καὶ νὰ τυπωθῇ χρειάζονται τοῦλάχιστον
»300 γρόσια· προσθέσατε τὰ 300 ταῦτα γρόσια
»εἰς τὰ κατ' ἔτος διορισθέντα 400 διὰ τὴν αὐ-
»ξησιν τῆς βιβλιοθήκης σας, καὶ πέμψατέ τα
»πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ φίλον μου κύριον Α. Βασι-
»λεῖον. Ἀσυγκρίτως πλεονέκτερον ὠφέλειαν θέλουν
»λάβει τὰ τέκνα σας ἀπὸ τὴν καλὴν βιβλιοθή-
»κην παρὰ ἀπὸ ἀψύχους εἰκόνας...»

»Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ Κοραῖς πρὸς τοὺς
Κυδωνιάτας ζητήσαντας τὴν εἰκόνα του. Ἐπειδὴ
δὲ μετὰ τινὰ καιρὸν ἐξετυπώθη ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ
αὐτοῦ καὶ διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα τὸ
εἰκόνισμά του, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν· Ἑλλάς,
τὴν σὴν εἰκόνα ἀθάνατον ὄραν βουλομένη, σοῦ
μὴ δίδοντος, ὁμμασιν Ἑλλήνων ζωγράφου ὑφ-
ήρπασε, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ ἀφηγηθῶ ὅδε τὸ
περὶ τούτου, ἄγνωστον ἴσως εἰς πολλοὺς, ἱστο-
ρικόν.

»Διέτριβεν εἰς Παρισίους κατ' ἐκεῖνον τὸν και-
ρὸν ὁ Σταμάτιος Δημητρίου Ῥοδοκανάκης, χῆος
εὐπατρίδης, πάνυ οἰκτιρῶν τῷ Κοραῖ. Ἡμέραν τινὰ
ἐν συνδιαλέξει ὁ Ῥοδοκανάκης μετὰ τῆς συνή-
θους οἰκειότητος ἀπήτησε παρὰ τοῦ Κοραῖ ὡς
χάριν νὰ προσδιορίσῃ ὥραν ἐκ τῶν τῆς ἀνέσεως
του, ὅπως ἔλθῃ παρ' αὐτῷ ζωγράφος νὰ τὸν εἰ-
κονογραφῇ, διότι (ἔλεγε) «πολὺ ἐπεθύμει νὰ
ἔχῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του τὴν εἰκόνα τοῦ καλοῦ
συμπολίτου καὶ φίλου του». Ὁ Κοραῖς τῷ ἀπήν-
τησεν ἀστεϊζόμενος· «ὦ! ὦραίου ἀνθρώπου εἰ-
κόνα ἐπεθύμησας». Τοῦ φίλου του ὅμως ἐπιμύ-
-

νωος παρκαλοῦντος, ὑποπτυνθεὶς μὴ ἡ αἴτισις
ὑπέκρυπτε σκοπὸν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν πα-
ράκλησιν τῶν Κυδωνιατῶν, ἀνέλαθεν ἀμέσως ὕ-
ψος σοβαρὸν, καὶ εἶπεν ἐντόνως· «Οὐδέποτε θέλω
συγκατατεθῆναι νὰ ζωγραφηθῶ. Εἰκόνας ἀξίους εἶναι
μόνοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες. Ἐγὼ δὲ πολὺ ἀπέχω
τοῦ νὰ ἦμαι, ἢ νὰ ὀνομάζωμαι, τοιοῦτος».

»Συνέβη μετὰ τινὰ χρόνον νὰ ἔλθῃ εἰς Παρι-
σίους νέος Πολωνός, εὖ ἡγμένος, ὁ ὁποῖος περιη-
γούμενος τὴν Εὐρώπην ἐκδιέζετο πρὸς τὸν Ῥοδο-
κανάκην συστατῆρα παρ' ἐμπόρων φίλων του γράμ-
ματα. Τοῦτον περιεποιήθη ὁ Ῥοδοκανάκης. Φι-
λοξενούμενον δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν συνώδευε καὶ εἰς
ἐπίσκεψιν τῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ ἀξίων
θέας μνημείων. Λόγου ποτὲ συμπληρόντος ἐν ταῖς
ιδιαιτέrais μεταξύ των συνδιαλέξεσι περὶ τῶν
διασημοτέρων εὐρωπαϊκῶν ζωγράφων, ὁ Ῥοδοκα-
νάκης, κατανοήσας ὅτι ὁ ξένος του δὲν ἦτο ἄμοι-
ρος τῆς ζωγραφικῆς, τῷ ἀπεκάλυψε τὸν ἐγκάρ-
διον πόθον του περὶ τῆς εἰκόνας τοῦ Κοραῖ. «Δὲν
θὰ εἶναι εὐκόλον τὸ ἔργον, τῷ εἶπεν ὁ ξενιζόμε-
νος, μὴ συναινοῦντος τοῦ εἰκονιστομένου». Με-
τὰ διαφόρους συσκέψεις ἐλογίσθη ὡς μόνον κα-
τάλληλον τὸ ἐξῆς τέχνασμα· Ὁ μὲν Ῥοδοκανά-
κης νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν γνωριμίαν τοῦ Κοραῖ
τὸν ξένον του ὡς φιλέλληνα, ἐπιθυμοῦντα νὰ γνω-
ρίσῃ προσωπικῶς τὸν ὑπὸ πάντων διὰ τὰς ἀρί-
στας ἐκδόσεις του ἐπαινούμενον ἄνδρα, αὐτὸς δὲ
(ὁ Πολωνός) ἐφ' ὅσῃν ὥραν διαρκέσῃ ἡ ἐπίσκεψις,
νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν σπουδὴν εἰς τὴν ἀντίληψιν
τῶν χαρακτηριστῶν τοῦ προσώπου τοῦ εἰκονισθη-
σομένου. Ἡ ἐπίσκεψις ἐγένετο κατὰ τὰ οὕτω συμ-
φωνηθέντα, καὶ παρετάθη, τοῦ Ῥοδοκανάκη μὴ
κύνοντος ἐπίτηδες τὸν λόγον. Ἐν τῇ ἀποχωρήσει
τῶν δύο ἐπισκεπτῶν, καθ' ἣν ἐγένοντο ἀμοιβαῖαι
φιλοφρονήσεις, ὁ Πολωνός ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ
ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν τὸν Κοραῖν εἰς ἀποχαιρε-
τισμόν.

»Ἀπελθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἔνθα ἐφιλοξενεῖτο,
ἡσυχολήθη ἀμέσως εἰς τὸ σχεδιογράφημα κατὰ
τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίληψιν, συμβουλευόμενος κά-
ποτε τὸν Ῥοδοκανάκην καὶ τὸν ἐν Παρισίοις, ἔτι
τότε διατρίβοντα Νεόφυτον Βάμβαν. Ὅτε συνε-
τελέσθη τὸ σχέδιον, ἀπῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν Κο-
ραῖν προφάσει τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ· καὶ ἡ δευ-
τέρα αὕτη ἐπίσκεψις ἐπέβηκε τέλος εἰς τὸ τέ-
χνασμα.

»Ἐξάλλοι ἐγένοντο τότε ὑπὸ τῆς χάρις ὁ τε
Ῥοδοκανάκης καὶ ὁ Βάμβας· καὶ ὁ μὲν πρῶτος
παρέδωκεν ἀμέσως εἰς χαλκογράφον τὸ σχεδιο-
γράφημα· ὁ δὲ Βάμβας συνέταξε τὴν ἀνωθι ἐκ-
τεθεῖσαν ἐπιγραφὴν, ἐν ᾗ ἀπέκρυψεν ἐπίτηδες τὴν
ἐθνότητά τοῦ ζωγράφου, ὀνομάσας αὐτὸν Ἑλ-
ληνα (ὡς πρεσβεύοντα τὸ ἀνατολικὸν ὀρθόδοξον
δόγμα), ἵνα μὴ παροργισθῇ κατ' ἀμφοτέρων τῶν
συμπολιτῶν καὶ φίλων του ὁ Κοραῖς, εἰ ποτε ἀ-
πεκαλύπτετο τὸ κατασκευάσμα, δι' οὗ κατωρ-

»θώθη νὰ ὑφαρπασθῇ ἡ εἰκὼν ὁμμασιν Ἑλλήνων
δηθεν ζωγράφου.

»Ἀφοῦ ἱκανὰ τῆς εἰκόνας ἀντίτυπα ἐξετυπώ-
θησαν, προσῆλθεν εἰς τὸν Κοραῖν ὁ Ῥοδοκανάκης,
καὶ φέρων ἐν ἀνὰ χεῖρας τὸ τῷ ἐπέδειξε μετ' ἀ-
γαλλιᾶσεως. Φρικτὰ παρωργίσθη τότε ὁ Κοραῖς.

— Μὴ θορυβεῖσθε, παρακαλῶ, τῷ εἶπεν ὁ Ῥο-
δοκανάκης, ἀλλ' εὐφράνθητε καθὼς ἐγὼ, ὅτι οὐ-
τω, χωρὶς ἡμεῖς νὰ θέλετε, ἐξεπληρώθη ὁ ἐγκάρ-
διός μου πόθος, ὁ ὁποῖος εἶναι κοινὸς ὅλων τῶν
Ἑλλήνων πόθος. Τί νὰ εἶπῃ τότε ὁ Κοραῖς;
Περιέστειλεν ἐν ἑαυτῷ τὸν θόρυβον τῆς ψυχῆς
του, οὐδὲν δυνάμενος νὰ πράξῃ περὶ πράγματος
τετελεσμένου.

»Οὕτω κατωρθώθη ἡ τύπωσις καὶ διάδοσις
τῆς κατὰ πρῶτον ἐκδοθείσης εἰκόνας τοῦ Κοραῖ
παρὰ τὴν θέλησιν καὶ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ αὐτοῦ. Ἐ-
γένετο δὲ μετὰ τὴν τελευταίαν του καὶ δευτέρα ἐκ-
δοσις, ἔχουσα παρὰ πόδας τὴν ἐπιτάφιον ἐπιγρα-
φὴν του.

ΙΩΣΗΦ ΜΕΤΣΟΦΑΝΤΗΣ

Ὁ Ἰωσήφ Μετσοφάντης (Mezzofanti) ἐγεννήθη
ἐν Βονωνίᾳ τῷ 1771, ὅπου ἐδίδασκεν ἀργότερον
τὴν ἐλληνικὴν καὶ ἄλλας ἀνατολικὰς γλώσσας.
Κατὰ τὸ 1830 ἐστάλη ἐντολήν τινα ἐπιτετραμ-
μένος εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ τὸν ἡγάπησεν ὁ Πά-
πας Γρηγόριος ΙΓ'. Κατὰ τὸ 1833 διεδέχθη τὸν
διάσημον Ἀγγελοῦ Μάων ὡς διευθυντῆς τοῦ Βα-
τικανοῦ. Κατὰ τὸ 1838 ἀνηγορεύθη καρδινάλιος,
ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὸ 1848.

Ὁ Στίνερ Ῥότζε γράφει, ἐν ταῖς ἀπὸ τὴν βό-
ρειον Ἰταλίαν ἐν ἔτει 1817 ἐπιστολαῖς του· «Ὁ
παράδοξος ἄνθρωπος, περὶ τοῦ ὁποῦ λέγω, εἶνε ὁ
Μετσοφάντης, ὅστις μόλις ἔχων ἡλικίαν 36 ἐτῶν,
ὅτε τὸν ἐγνώρισα, ἀνεγίνωσκεν 22 καὶ ὠμίλει συνα-
νασφρόμενος 18 γλώσσας εὐκρινέστατα. Γερμανός
τις ἀξιωματικὸς ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν
διακρίνῃ ἀπὸ Γερμανόν· ὑπέρτης μου δὲ Συρνατὸς
ἔλεγεν ὅτι εὐκόλως ἤθελε τὸν ὑπολάβει τις ὡς
Γραικὸν ἢ Ὁθωμανόν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐθαύμασα μά-
λιστα ὅτι ποτὲ δὲν περιέπιπτεν εἰς σφάλματα
κοινὰ καὶ εἰς τοὺς Σκώτους καὶ τοὺς Ἰρλανδοὺς
αὐτοῦς. Διέφερε δὲ τῶν ἄλλων γλωσσομαθῶν καὶ
κατὰ τὴν ἀληθὴ παιδείαν».

Ὁ βαρὼν Ζάκ, ἀστρονόμος Οὐγγρος, πολὺ-
γλωσσος καὶ αὐτὸς, λέγει κατὰ τὴν ἀστρονομί-
κην του ἀνταπόκρισιν· «Ἡ δακτυλιοειδὴς ἔκλει-
ψις τοῦ ἡλίου ἦτο τὸ πρῶτον περιεργότατον φαι-
νόμενον εἰς ἐμὲ, ὁ δὲ καθηγητὴς Μετσοφάντης τὸ
δεύτερον. Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ ὠμίλει 32 γλώσ-
σας, ζώσας καὶ νεκράς. Μοὶ ὠμίλησεν οὐγγριστὶ
μὲ τοσαύτην ἀκρίβειαν περὶ τὴν γλῶσσαν, ὥστε
ἔμεινα τῷ ὄντι ἐκθαμβός· ἔπειτα μοὶ ὠμίλησε
γερμανιστὶ πρῶτον κατὰ τὴν σαξωνικὴν (τὴν ἀ-
ρίστην δηλ.) προφορὰν, ἔπειτα δὲ κατὰ τὴν αὐ-
στριακὴν καὶ σουηδικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ ποσοῦ-

τον ἐρῶς καὶ χαριέντως, ὥστε ἐξεπλάγην. Ὁμί-
λησε προσέτι ἀγγλιστὶ πρὸς τὸν πλοίαρχον Σμιθ,
ῥωσιστὶ δὲ καὶ πολωνιστὶ πρὸς τὸν πρίγκιπα
Βολκόνσκη μὲ τὴν αὐτὴν ἐτοιμότητα καὶ εὐστρο-
φίαν, ὡς ἂν ὠμίλει τὴν πατρικὴν του γλῶσσαν·
κατὰ τὸ δεῖπνον, ἀφ' οὗ τῷ ὠμίλησε εἰς ἄλλας
τινάς γλώσσας, μοὶ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τῷ ὀ-
μιλήσω καὶ βλαχιστὶ· αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἤρχισε
ἐπιτροχάδην νὰ δημηγορῇ, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ
τὸν διακόψω λέγων· «Βραδυτέρα, αἰδεσσιμώτατε,
διότι δὲν δύναμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω».

Ὁ Βύρων, γνωρίσας τὸν Μετσοφάντην (1821)
λέγει περὶ αὐτοῦ· «Εἶνε βαθὺς γλωσσοεἰδμων· πρέ-
πει νὰ ἐκρημάτιζε γενικὸς διερμηνεὺς κατὰ τὴν
ἐποχὴν τοῦ πύργου τῆς Βαβυλῶνος. Τὸν ἐδοκί-
μασα εἰς πάσας τὰς γλώσσας, ὅσας ὁπωσούν γνω-
ρίζω, καὶ πάντοτε μὲ ἐξέπληξεν, ὡς καὶ δι' αὐ-
τῆς τῆς ἀγγλικῆς».

Ὁ δανὸς συγγραφεὺς Μόλβεχ, συνομιλήσας
μετὰ τοῦ Μετσοφάντου, λέγει ὅτι σπανίως ὑπάρ-
χει διάλεκτος, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ὀμιλῇ ὁ θαυ-
ματουργὸς οὗτος γλωσσοεἰδμων. Τὸν εὖρον συνο-
μιλοῦντα μὲ γερμανόν· ὅτε δὲ ἐμείναμεν μόνον
καὶ ἐγὼ τῷ ὠμίλησα γερμανιστὶ, αὐτὸς μὲ διέ-
κοψε δι' ἐρωτήσεώς τινος εἰς τὴν δανικὴν, τὴν ὁ-
ποῖαν προφέρει καὶ ὀμιλεῖ ὀρθότατα. Ὁ Μετσο-
φάντης δὲν εἶνε μόνον γλωσσομαθὴς, ἀλλὰ καὶ
ἀληθὴς σοφός.

Ὁ κ. Φλέκ ἐξέδωκε μακρὰν σημείωσιν περὶ
τοῦ Μετσοφάντη, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα·
«Ὁμίλησέ ποτε τὴν νεωτέρην ἐλληνικὴν εἰς τὸ Βα-
τικανὸν πρὸς ἀνθρώπον τινα ἐλθόντα ἐκεῖ, ἔπειτα
ἐβραϊκὰ μὲ εὐπατρίδην τινα Ῥώσον, λατινιστὶ
δὲ καὶ γερμανιστὶ μὲ ἐμὲ, δανιστὶ μὲ ἀρχαιολό-
γον τινα Δανὸν, ἐκεῖ τυχόντα, ἀγγλιστὶ μὲ ἄλ-
λον καὶ ἰταλιστὶ μὲ πολλοὺς. Ποτὲ δὲν περιη-
γήθη εἰς ξένους τόπους».

Ἀνώνυμός τις περιηγητὴς Ῥώσος, ἐκδοὺς ἐ-
πιστολάς τινάς ἐκ Ῥώμης, λέγει περὶ τοῦ Με-
τσοφάντη· «Δις ἐπισκέφθη τὸν παράδοξον τοῦ-
τον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποῦ μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει
παρόμοιον ὁ σοφὸς κόσμος. Ὁ Καρδινάλιος Με-
τσοφάντης ὠμίλησεν ὀκτὼ γλώσσας ἐνώπιόν μου·
διελέχθη μάλιστα καὶ ῥωσιστὶ ὀρθῶς καὶ σαφέ-
στατα. Καὶ προβεβηκὼς δὲ ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐξα-
κολουθεῖ νὰ μανθάνῃ νέας γλώσσας· πρὸ τίνος
ἔμαθε τὴν κινεζικὴν. Τὸν παρεκάλουν νὰ μοὶ δώσῃ
σημείωσιν τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων τὰς ὁ-
ποίας ὀμιλεῖ, μοὶ ἔστειλε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ
γεγραμμένον ἰδιοχειρῶς εἰς 56 γλώσσας, ἐξ ὧν
30 ἦσαν εὐρωπαϊκαί, 17 ἀσιατικαί, 5 ἀφρικανί-
και καὶ 4 ἀμερικανικαί. Εἶνε τῷ ὄντι ἀπὸ τὰ πε-
ριεργότατα φαινόμενα τῆς αἰωνίου ταύτης πό-
λεως».

Ὁ Μετσοφάντης συνὼμιλει ἰδιαιτέραν τινα διά-
λεκτον μὲ ἕκαστον τῶν πολυαριθμῶν μαθητῶν
τοῦ σχολείου τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου, με-

ταβαίνων παχέως ἀπὸ τὰς γλώσσας τῶν ἐσχατιῶν τῆς ἀνατολῆς εἰς τὰς τῶν ἐσχατιῶν τῆς δύσεως, ἀπὸ τὴν ἱρλανδικὴν εἰς τὴν κινεζικὴν, τὴν ὁποῖαν ἡγάπα διαφερόντως. Ὁ Μαρζοφάντης εἶχεν ἰδιογενῆ τινα εὐφυῆ, ἥτις θέλει μείνει ἀπαράμιλλος ὑπὲρ ὅσους πάντων τῶν γλωσσολόγων· τὸ ὄνομα τοῦ θέλει μείνει διὰ παντός εἰς τοῦ ἀνθρώπου γένους τὰ χρονικά· ὁ βιογράφος τοῦ G. Stolz, ἐν τῷ «Giornale di Roma», ἀριθμεῖ τὰς ἐπομένους γλώσσας καὶ διαλέκτους ὡς ἐγνώριζεν ὁ Μαρζοφάντης: ἀγγλικὴν, ἀθιγγανικὴν, αἰθιοπικὴν, ἀλβανικὴν, ἀμερικανικὴν, ἀραβικὴν, ἀραμαϊκὴν, ἀρμενικὴν καθαρῶς καὶ ὡμιλημένην, βουλγαρικὴν, γαλλικὴν, γερμανικὴν νεωτέραν, ἀρχαίαν καὶ χυδαίαν, γεωργιανὴν, δανικὴν, ἐβραϊκὴν ἀρχαίαν καὶ ἐβραϊκὴν τῶν βιβλίων, ἑλληνικὴν ἀρχαίαν καὶ καθωμιλημένην, ἰταλικὴν, ἰνδικὴν νεωτέραν, ἱρλανδικὴν, ἰσπανικὴν, ἰταλικὴν, καταλανικὴν, κελτικὴν, κινεζικὴν, κορσαϊκὴν, κουρδικὴν, κροατικὴν, λατινικὴν, λιθουανικὴν, μαλαϊκὴν, μαλτεζικὴν, μογγολικὴν, νορβηγικὴν, ὀλλανδικὴν, οὐγγρικὴν, πεκουανικὴν, περσικὴν, πολωνικὴν, πορτογαλικὴν, ρηθικὴν, ῥωμουνικὴν, ρωσσικὴν, σαμαριτικὴν, σανσκριτικὴν, σαρδικὴν, σιγγαλικὴν, σκωτικὴν, σουηδικὴν, συριακὴν, ταταρικὴν, τουρκικὴν, χαλδαϊκὴν καὶ χιλιακὴν.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΤΕΛΕΤΑΙ

ἐν Καλκούττα.

Ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι εὐρίσκουμεν τὰς ἐπομένας περιέργους πληροφορίες περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ Ἰνδοὶ ἐν Καλκούττα προπέμπουσιν εἰς Ἀδου τοὺς νεκροὺς αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγγου, ἐν Καλκούττα ὡς καὶ ἐν Benarès, ὑπάρχουσιν εἰς διάφορα μέρη τὰ λεγόμενα gauths, ἥτοι κλίμακες εὐρεῖαι, ὧν αἱ βαθμίδες κατέρχονται μέχρι τῶν χαμηλοτέρων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ. Παρὰ τὰς κλίμακας ταύτας, εἰς μικρὰ διαστήματα, ὑπάρχουσι θέσεις, ἐφ' ὧν γίνεται ἡ καύσις τῶν νεκρῶν ἐκείνων, ὅσοι δύνανται νὰ καταβάλωσι τὴν δαπάνην τόσοσιν μεγάλης τιμῆς. Ἄρα περικαέντος μόνον ὀλίγον τοῦ πτώματος — διότι οἱ τὰς ἐπικηδείους ταύτας τελετὰς ἀναλαμβάνοντες φεῖδονται πολὺ τῆς καυσίμου ὕλης — ἀπλοῦν τίναγμα ἀρκεῖ ὅπως ὁ νεκρὸς ταφῇ εἰς τὰ ἱερὰ τοῦ ποταμοῦ νάματα. Βίς τοὺς κόρακας δὲ, τοὺς γύπας, τοὺς ἀετοὺς καὶ τοὺς ἰχθῦς τοῦ ποταμοῦ ἀφίεται νὰ συμπληρώσωσι τὴν κηδείαν.

Ἀλλ' ὅμως δὲν ἔχουσι πάντες οἱ Ἰνδοὶ τὰ μέσα νὰ ἀπολαύσωσι τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν τῆς καύσεως μετὰ θάνατον· διὰ τοῦτο τὴν περὶ αὐτῶν φροντίδα ἀνέλαβεν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς Καλκούττας, ἰδρύουσα δημοσίαις ἐσχάρας διὰ τοὺς ἀπόρους, ὧν ἡ καύσις γίνεται προχειρότατα. Ὁλίγα τεμάχια ξύλων τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδά-

φους ὑπεράνω μικροῦ κοιλωμάτος, περιέχοντος θερμὴν ἔτι τέφραν, ἐπὶ δὲ τῶν ξύλων ἐπιτίθεται τὸ σῶμα ὑπτίον ἔχον ἀναδιπλωμένας τὰς κνήμας ὑπὸ τοὺς μηρούς, ὅπως μὴ προέχῃσι τῆς πυρᾶς, διότι τὰ ξύλα αὐτῆς μόλις ἔχουσι μέτρου μήκος. Ὁλίγα ἔτι ξύλα ἐπιτίθενται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, καὶ ἡ πυρὰ ἀνάπτεται ἀμέσως. Θρησκευτικὴ τελετὴ οὐδεμία γίνεται, εἰμὴ ἀπλὴ ἐπιρραντισίς τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πτώματος διὰ τινῶν σταγόνων ὕδατος τοῦ Γάγγου, μετ' ὃ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι οἱ τὸν νεκρὸν κομίσαντες ἐπιστρέφουσιν ἡσύχως οἰκάδε, ἡ καὶ ἐνίοτε παρίστανται ἀδιάφοροι εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν. Πολλάκις ὅμως αἱ ὀλίγαι ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀρχῆς διατηρούμεναι ἐσχάραι εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς, καὶ τότε τὸ ἔργον τῆς ταφῆς ἐκτελεῖ μόνον ὁ ποταμὸς, δεχόμενος εἰς τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ὕδατα τὸ πῶμα χωρὶς καμμιᾶς προηγουμένης τελετῆς. Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ταφῆς ζητοῦσι νῦν νὰ καταργήσωσιν οἱ Ἀγγλοὶ, συμβαίνοντα ἄλλως τε σπανιότερον ἢ πρότερον· ἀλλ' οὐχ ἥττον συμβαίνει πάντοτε, διότι σήμερον ἔτι ἡ Ἀτμοπλοικὴ Ἑταιρεία ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς γυναῖκα, ἥς ἀποκλειστικὸν ἔργον εἶνε νὰ ὠθῇ εἰς τὰ βαθέα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ διὰ μακροῦ κάμακος τὰ πῶματα, τὰ ὅποια κίνδυνος εἶνε νὰ ἐμπλακῶσιν εἰς τὴν ἕλικα τοῦ ἀτμοπλοίου ἢ εἰς τοὺς πασσάλους τῆς ἀποβάθρας.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἡ μητερούλα ἔς τὸν κόρφο τῆς κοιμίζει
Τὸ ἀριθὺ τῆς, τὸ μόνον τῆς παιδί.
Ἐξω μὲ χιόνια Δεκέμβριος τριγυρίζει,
Κι' αὐτὴ τὸ σφίγγει, καὶ σὺν νὰ τραγουδῇ,
Σιγομιλάει μὲ γέλιο καὶ τρεμούλα
Ἡ μητερούλα:

«Ἀγίε Νικόλα, ποῦ ξενίαστα χτενίζεις
Τ' ἄσπρα σου γένεια ψηλὰ ἔς τὸν οὐρανὸν,
Καὶ πέφτουν κάτω σωρὸς καὶ μᾶς χιονίζεις,
Μὴν τὸ κρύωσής, λυπήσου τὸρφανό,
Λαμπάδα τρέχω ἔς ἐσὲ ν' ἀνάψω κι-όλα,
Ἀγίε Νικόλα!

Νὰ ὁ Χριστὸς σου γεννιέται ἔς λιγάκι,
Ποῦ ἀγαπᾷ, μικρὸ μου, τὰ παιδιὰ.
Ζεστὸ σοῦ φέρνει, καινούργιο φουστάνι,
Καὶ τὴν εὐχὴν τοῦ πιστοῦ σου συνοδιά.
Κοιμήσου τώρα καὶ ὄρθου ἔς τῶν νεύρων σου.
Νὰ ὁ Χριστὸς σου!

Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγη, δὲν μᾶς ξεχνᾷ· ὁ ἀφήση
Ἐπὶ τὸν «Αἰ-Βασίλη» γὰρ σὲ παραγγεῖλαι
Χίλια παιγνίδια λαμπρὰ νὰ σοῦ χαρίσῃ
Καὶ ζαχαράτα καὶ χάδια καὶ φιλία.
Μὲ τὴν χαρὰν σου ἡ χάρις τοῦ ὁ θὰ σμίγῃ,
Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγη!

Τί θὰ μοῦ μένῃ ἂν γράφῃ μαύρη μέρα
Γιὰ νὰ τὸ χάσω ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά;
Χωρὶς παιδιὰ τί εἶνε ἡ μητέρα;
Χωρὶς πούλα τί θέλει ἡ φωλιά;
Ἄν μοῦ πετάξῃ ἄς πέσω χαλασμένη.
Τί θὰ μοῦ μένῃ!

Ἐν Μεσολογγίῳ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐπὶ ἐσχάτων ἐν ἐνὶ τῶν παλαισιν ὁσάτρων ἐπανελήθη ἡ παράστασις τοῦ Μορτεχρίστου, δράματος ἐξηγμένου ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἔργου τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμά. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ αἱ ἐφημερίδες διηγοῦνται διάφορα ἀνέκδοτα τοῦ βίου τοῦ περιωνύμου συγγραφέως. Ἐν τούτων μεταφέρουμεν ἐνταῦθα.

Ἐν καιρῷ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ὁ Δυμάς, διατρίβων εἰς τὴν ἐν Saint-Germain λαμπρὰν ἐπαυλίν του, εἶχε τὴν τράπεζάν του προσιτὴν εἰς πάντα προσερχόμενον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἢ τοῦ δείπνου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἀλφόνσος Κάρ, καθήμενος ἀπέναντι προσώπου ὅλως ἀγνώστου αὐτῷ, ἐρωτᾷ τὸν Δυμάν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου.

— Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀποκρίνεται οὗτος, θὰ εἶνε κανένας φίλος τοῦ υἱοῦ μου.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν Σθηκῶν στρέφεται τότε πρὸς τὸν Δυμάν υἱὸν καὶ τοῦ ἀπευθύνει τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν.

— Ἀγνοῶ ποῖος εἶνε, ἀπαντᾷ καὶ οὗτος· θὰ εἶνε κανένας φίλος τοῦ πατρός μου!

Ἡ κυρία πρὸς τὸν ὑπνέστην.

— Γιάννη, τί τρομερὴ φωτιὰ ἀναψες σήμερον εἰς ὅλας τὰς θερμοστράτας; Μᾶς ἐπνίξεν ἡ ζέση.

— Δὲν εἶνε τίποτε, κυρία· ἐγὼ ἔχω καταρροὴ καὶ γιὰ τοῦτο τὴν ἀναψα!

Σκέψις ἱατροῦ ἐπισκεπτομένου τὸν νεκροταφεῖον:

— Πόσοι ἀπὸ αὐτοὺς ἐδῶ χρεωστοῦν εἰς ἐμὲ τὴν θέσιν των!

Ἐν δυίῳ φίλων λόγος γίνεται περὶ τοῦ μικροῦ κυρίου Δ*, τοῦ ὁποῦ ἔλαστο φιλοτιμεῖται νὰ πλέξῃ τὸ ἐγκώμιον. Τὰ ἐπίεστα κοῦφος, ἡλίθιος, χαμερπὴς κ.τ.λ. πίπτουσι βροχὴδόν.

— Ἐχὲν ὅμως ὁ καὶ μένος καὶ ἕνα πλεονέκτημα, λέγει τις ἐπισκεπόμενος· ἔχει ἕνα στομάχι ἐκτακτό...

— Τόσον ἐκτακτό ποῦ τὰ χωνεύει ὅλα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ λεπτὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ περὶ τοὺς τρόπους ἀβρότης ἐκπληγίζουσιν ἐκ τῆς καρδίας, οὐσαι ἀπόρροιαι ἰσχυροῦ αἰσθηματος προσωπικῆς ἀξιοπρεπείας· τοῦτου ἕνεκα πολλοὶ τῶν λεγομένων εὐγενῶν, παρὰ τὴν ἀνατροφὴν ἣν ἔλαβον, ἔχουσι τοὺς τρόπους ἐπαχθεῖς, ἐνῷ ἄλλοι εἰς τὰς κατωτέρας ἀνήκοντες τάξεις ἔχουσιν ἐμφυτόν τινα εὐπρέπειαν ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν, διὰ μικρὰς δὲ μόνον ἀσκήσεως δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τὴν μᾶλλον ἐξαιρετικὴν συμπεριφορὰν.

Τὸ καθιστῶν ἔλαστον λαὸν λίαν ἐπικίνδυνον εἶνε ὅτι ἔχει βεβαίαν τὴν ἐγκλημάτων αὐτοῦ τὴν ἄφεισιν.

* Μεγαλοποιούμεν συνήθως καὶ τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας ἡμῶν. Οὐδέποτε εἴμεθα οὔτε τόσον δυστυχεῖς οὔτε τόσον εὐτυχεῖς ὅσον νομίζομεν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ἄλλοτε ἀνεφέραμεν, παρ' ἐκάστῳ κεντρικῷ ταχυδρομικῷ γραφεῖῳ ἐσχηματίσθησαν ταμειυτήρια, ἐν οἷς δύνανται οἱ πτωχοὶ τῶν ἐργατῶν, μάλιστα δὲ γυναῖκες καὶ παιδιὰ, νὰ καταθέτωσι πᾶς οἰκονομίας αὐτῶν κατὰ μικρότατα ποσὰ διὰ γραμματσοῦ. Οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τεταγμένοι ὑπάλληλοι εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυναῖκες, καὶ εἰς τὴν ἄλλην δὲ ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν εἰσὶν οὐκ ὀλίγοι οἱ θήλεις ὑπάλληλοι. Τὰς δημοσίας θέσεις ἐπιδιώκουσι πολὺ αἱ γυναῖκες, ἐσχάτως δὲ διὰ τεσσαράκοντα κενὰς θέσεις παρουσιάσθησαν 920 ὑποψήφιοι. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀνέφερον ἐσχάτως ἐν τινὶ αὐτοῦ λόγῳ ὁ ὑπουργὸς τῶν ταχυδρομείων κ. Fawcett, ὅπως δειξῇ ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ ἀνοιχθῶσι καὶ εἰς τὰς γυναῖκας διάφορα στάδια πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ καὶ ταῖς ἰδιωτικαῖς ἐπιχειρήσεσιν.

Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ αὐτοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ διαστήματι 11 μηνῶν, ἀφ' ὅτου συνεστήθησαν τὰ ταμειυτήρια ταῦτα, κατατέθησαν ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς ταμείοις φράγ. 22,800,000. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθετῶν εἰς ὅλα τοῦ Κράτους τὰ ταμειυτήρια ἡξήθη κατὰ 434 χιλ. ἐνῷ κατὰ ἰσόχρονον προηγούμενον διάστημα ἡ αὐξήσις ἦτο μόνον 93 χιλιάδες· τοῦτο δὲ δεικνύει ὅτι ὁ νεωτερισμὸς τῶν ταχυδρομικῶν ταμειυτηρίων ἡσχίσε λίαν εὐεργετικὴν ἐπιδρομήν ἐπὶ τῶν κατοίκων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων, ὧν μέγας ἀριθμὸς, καὶ τῶν εὐπόρων καὶ τῶν πτωχῶν οἰκονομείων, ἐπιζητοῦσι νῦν νὰ ἀποταμιεύωσι τὰς μικρὰς οἰκονομίας των. Τὸ ὅλον ποσὸν τῶν καταθέσεων ἐν τοῖς ταμειυτηρίοις τοῦ Κράτους ἡξήθη κατὰ τοὺς τελευταίους δώδεκα μῆνας κατὰ 52,525,000 φράγκα.

Ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι εὐρίσκουμεν τὴν ἐπομένην ἀφήγησιν δίκης τινὸς ἐν Ἀμερικῇ, ἱκανῶς χαρακτηριστικῆς τῶν αὐτοῦ ἐπικρατούντων ἡθῶν.

Ὁ κ. Lanier εἶχεν ἀποφασίσαι νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ ἐφημεριδογράφου τινὸς, δημοσιεύσαντος προσβλητικὸν ἄρθρον κατὰ τῆς κυρίας Lanier, μετὰ μακρὰν δ' ἀναζήτησιν συναντήσας αὐτὸν ἐν Greenville τὸν ἐφόνευσεν ῥίψας κατ' αὐτοῦ δέκα βολὰς πολυκρότου.

Ὁ φονεὺς συλληφθεὶς προσήχθη ἐν καιρῷ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, οὗτος δ' ἐξέδωκε τὴν ἐπομένην ἀπόφασιν· «Ἐπὶ εἰκοσαστίαν κατέχων τὴν θέσιν ταύτην οὐδέποτε ἐκλήθην νὰ ἀποφασίσω ἐπὶ ὁμοίᾳ ὑποθέσεως. Οὐδεὶς νόμος ὑπάρχει εἰς τὸν ὁ προσβαλλόμενος νὰ προσφύγῃ· ἐὰν δ' ἐν τῇ

θέσει του άλλος τις εκίνει αγωγήν περί αποζημιώσεως, θά έπροκάλει άπλως τόν γέλωτα τοῦ κόσμου. Φρονῶ λοιπόν ὅτι έπραξεν ὅ,τι αὐτός ἐγὼ ἢ πᾶς ἄλλος τίμιος ἄνθρωπος θά έπραττεν εἰς τήν θέσιν του, καί έπομένως τόν ἀπολύω».

Ἡ παράδοξος αὕτη ἀπόφασις ἐγένετο δεκτὴ διὰ τοῦ ἡγεμόνου ἐπεὶ ἡ ἀπόφασίς αὕτη ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων, ὅ-περ ἐξελλόντα τὸν κατηγορούμενον έφερεν ἐν ὅρι- μβῳ.

Εἰς 4,000 περίπου ὑπολογίζεται ὁ ἀριθ- μὸς τῶν ἐν Παρισίοις ὑπαρχόντων κουρέων καὶ κομμωτῶν.

Ὁ πρίγκιψ Κάρολος Θεόδωρος τῆς Βυαρ- ρίας, διακεκριμένος, ὡς γνωστὸν, ἱατρός, ἐξετέ- λεσεν ἐσχάτως ἐν τινι τῶν νοσοκομείων τῆς Βι- ἑννης ἐγχείρησιν καρκίνου ἐπὶ γλώσσης ἐξαιρετα ἐπιτυχούσαν.

Ἐν Παρισίοις, κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1880 γε- νομένην ἀπογραφὴν, οἱ ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ διατε- λούντες ἀνέρχονται εἰς 46,315 οἰκογενείας, πε- ριλαμβανούσας 123,735 ἄτομα. Εἰς τούτους προσθετέον 48,500 ἀσθενεῖς κατ' οἶκον νοσηλευ- ομένους καὶ μὴ ἐγγεγραμμένους εἰς τοὺς πίνακας τῶν ἐνδεῶν· 46,000 γυναῖκας, κατ' οἶκον τι- κτούσας, μὴ ἐγγεγραμμένας ὡσαύτως· καὶ τέ- λος 30,000 ἐνδεεῖς προσκαίρου μόνον συνδρο- μῆς ἔχοντας ἀνάγκην, ἥτοι ἐν ὅλῳ 219,000 ἄ- τομα.

Κατὰ τὰς ἱατρικὰς ἐφημερίδας τοῦ Λον- δίνου, μία τῶν αὐτῶν ἐταιριῶν, συστάσα ὅπως προστατεύῃ τὰ ζῶα ἀπὸ τῶν βασανιστηρίων τῆς ζωοτομίας, ἐνήγαγεν εἰς δίκην τὸν περιφανῆ φυ- σιοδίφην καὶ καθηγητὴν Φέρριερ, ὡς ἀθετήσαντα τὸν οἰκτεῖον νόμον· ὁ δὲ δικαστὴς ἐδέξατο τὴν κατηγορίαν. Ὁ Φέρριερ εἶχε λάβει παρὰ τῆς ἀ- στυνομίας ἄδειαν νὰ ἐπιχειρῇ ζωοτομίας, ἀλλ' ἐφ' ὅσον χρόνον ἀναισθητοῦσι τὰ ζῶα διὰ φαρ- μάκου ναρκωτικοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Λονδίῳ διεθνῇ ἱατρικῇ σύνοδον, λόγου γενομένου περὶ τῆς ἐπι- δερμίδος τοῦ ἐγκεφάλου, προσήχθησαν δύο πύ- θηκοι, ὑποστάντες τὴν ἐγχείρησιν μηνὶ Ἰανουα- ρίῳ, ἐφρονεῦθησαν δὲ συγχρόνως μετὰ δύο κυνῶν ἑτέρου καθηγητοῦ Γόλτς, ὅπως ἀνευρεθῇ ἡ ἔδρα καὶ ἡ διάδοσις τῆς προξενηθείσης βλάβης. Ἀλλ' ὅπως παραταθῶσι τὰ τοιαῦτα πειράματα ἐπὶ χρόνον μακρότερον, ἀπηρτίτο ἰδιαιτέρα ἄδεια, ἣν δὲν προητήσατο ὁ Φέρριερ. Αἱ ἱατρικαὶ ἐφημερί- δες δημοσιεύουσιν ἐκτενῆ ἀλλεπάλληλα ἄρθρα ἐ- ναντίον τοιαύτης δίκης ἐπονειδίστου· κατὰ πᾶ- σαν πιθανότητα, ὁ σοφὸς ἄνθρωπος, ὁ ἐπὶ νέων βί- σεων ἰδρύσας τὴν τοῦ ἐγκεφάλου φυσιολογίαν καὶ παθολογίαν, θά καταδικασθῇ εἰς πρόστιμον 50 λιρῶν καὶ θά ἀπαγορευθῇ οἰάνδηποτε ἐν τῷ μέλλοντι ζωοτομίαν. Οἱ ἱατρικοὶ σύλλογοι διε- νήργησαν ἐράνους ὑπὲρ τῶν ἀναλωμάτων τῆς δι- κῆς καὶ τοῦ πιθανοῦ πρόστιμου τοῦ κλεινοῦ δι- δασκάλου τῶν.

Πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν ὁ ἄγγλος στρατιωτικὸς ἱα- τρὸς Ροῦξτον, ὑπηρετῶν ἐν Περσίδου τῆς Ἰνδικῆς, προσεκλήθη νὰ θεραπεύσῃ παιδίον πενταετὲς, πά- σχον ὑπὸ ὑδροφωβίας, διότι πρὸ μηνὸς εἶχε διαγ- κασθῇ ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς θηρευτικοῦ. Ὑπο- λαβὼν ἀμέσως τὸ νόσημα ἀνίατον, ἀναμνησθεὶς δὲ ὅσα ἐν ἐκντῷ εἶχεν ἐπιχειρήσει πειράματα ἐπὶ τῆς παυσιπνόνου δυνάμεως τοῦ Ἰνδικοῦ κανναβίου, προστήνεγκε τῷ παιδίῳ ὀλίγας σταγόνας ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ ἀνακουρίσῃ τὰς δυνάμεις του. Οὐχὶ μικρὸν ἐξεπλάγη, παρατηρήσας, ὅτι τὸ παιδίον ἐ- πεσεν εἰς βαθὺν δεκάωρον ὕπνον, ἐξύπνησεν ἐπὶ μικρὸν καὶ πάλιν ἀπεκοιμήθη ἄλλας δώδεκα ὥ- ρας. Τὰ συμπτώματα τῆς ὑδροφωβίας δὲν ἐνεργ- νίσθησαν πλέον· ἀλλὰ καὶ τὸ ἱατρικὸν δὲν ἐπέ- δόθη ἐπανειλημμένως χάριν πληρεστέρας ἀνακου- ρίσεως.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς πρέπει νὰ σθηνώμεν τοὺς λύχνους τοῦ πετρελαίου.

Με ὅλας τὰς ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς, ὅσαι πο- τε δὲν ἔλειψαν νὰ δίδωνται εἰς τοὺς μεταχειρι- ζομένους λύχνους με πετρελαίου, τὰ δυστυχή- ματα, ὅσα συμβαίνουν, εἶνε τόσον πολλὰ, ὅστε καλὸν κρίνομεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην μας τὴν ἐξῆς περὶ τούτου ὁδηγίαν.

Διὰ νὰ μὴ τρέξῃ κανένα κίνδυνον ἀπὸ τὴν σβύσιν τοῦ λύχνου σου, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ κατα- βιβάσῃς τὴν θρυαλλίδα (φιτίλι) τοῦ ἑως εἰς τὸ ἄ- κρον τοῦ σωλῆνος, ὅχι ὅμως καὶ χαμηλότερα (δι- ὅτι τότε εἶνε κίνδυνος νὰ μεταδοθῇ ἡ φλόξ εἰς τὸ δοχεῖον, τὸ περιέχον τὸ πετρελαίου, καὶ νὰ ἐπέλθῃ τοιοῦτοτρόπως ἐκρηγίς), καὶ ἀκολουθῶν νὰ φυσήσῃς διὰ μέσου τῶν ἀεροπόρων σχισμῶν.

Τὸ πετρελαίου, ἐν ὅσῳ μένει ψυχρὸν, δὲν ἐπι- φέρει κανένα κίνδυνον, οὐδ' ἀνάπτει μετὰ τὰ χημικὰ φωσφόρα. Ἀφ' οὗ ὅμως ὑψωθῇ ἡ θερμοκρασία του καὶ τοῦτο συμβαίνει ἐὰν ὁ λύχνος ἀνάπτῃ δύο ὥρας, τότε πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις μετὰ προσο- χῆς πᾶσαν πρὸς τὸ θερμὸν τοῦτο πετρελαίου προ- σέγγισιν τοῦ πυρός.

Καὶ ἀληθῶς, ἀφ' οὗ ὁ λύχνος κενώθῃ κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ ἐμπεριεχομένου πετρελαίου, τὸ κε- νωθὲν μέρος πληροῦται αἰρίου, ὁμοίου μετὰ τῷ σβ- νηθεῖ αἰρίῳ. Τότε, ἐὰν ἡ θρυαλλὶς δὲν πληροῖ κατ' ὀλοκληρίαν τὸν σωλῆνα, ἡ φλόξ φουσκωμένη παρ' εἰσχωρῇ διὰ τοῦ κενοῦ μέρους τοῦ σωλῆνος εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ ελαίου, ἀνάπτει τὸ ἐν αὐτῷ σχη- ματισθὲν αἰρίον, ἐκρηγνύει τὸν λύχνον, ἀνάπτει τὸ ἐναπομείναν ἔλαιον, καὶ τὸ σκορπίζει εἰς τὰ φορέματα καὶ τὰ ἔπιπλα, καὶ προξενεὶ ἐπὶ τέ- λους ἐν τῶν ἀναριθμῶν ἐκείνων δυστυχημάτων, ὅσα ἀναγγέλλουσι κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἐβδομάδα αἱ ἐφημερίδες.